

Centralna banka Republike Kosovo
Finansijski izveštaji
na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2022.
uz Izveštaj nezavisnog revizora

Sadržaj	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1-2
Izveštaj o finansijskoj poziciji	3
Izveštaj o sveobuhvatnim prihodima	4
Izveštaj o promenama na kapitalu	5
Izveštaj o novčanim tokovima	6
Napomene o finansijskim izveštajima	7 - 50

Izveštaj nezavisnog revizora

Grant Thornton LLC
Rexhep Mala 18
10000 Pristina
Kosovo
T +383 (0)38 247 801
F +383 (0)38 247 802
E Contact@ks.gt.com
VAT No. 330086000

Za Odbor Centralne Banke Republike Kosovo

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izveštaja Centralne Banke Republike Kosovo (u daljem tekstu "Centralna banka"), koji obuhvataju izveštaj o finansijskoj poziciji na dan 31. decembar 2022. godine i izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja se završava na navedeni datum, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomena uz finansijske izveštaje.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izveštaji fer prikazuju, u svim materijalnim značajnim aspektima, finansijski položaj Centralne banke na dan 31. decembar 2022. godine, rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI").

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRS). Naše odgovornosti, u skladu sa navedenim standardima su opisane u ovom izveštaju u odjeljku o revizorskim odgovornostima za reviziju finansijskih izveštaja. Mi smo nezavisni od Centralne banke u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) kao i u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izveštaja Centralne banke u Kosovo i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornosti rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja i za one interne kontrole za koje rukovodstvo odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izveštaja, a koji su bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške.

U sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Centralne banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju i objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Lica zadužena za upravljanje Centralne Banke Republike Kosovo su odgovorna za nadzor procesa finansijskog izveštavanja Centralne banke.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izveštaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške i izdati revizorski izveštaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRS uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izveštaja.

Kao sastavni dio revizije, u skladu sa MRS, stvaramo profesionalno prosuđivanje i odražavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izveštaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Centralne banke.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo rukovodstvo.
- Zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi rukovodstvo i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Centralne banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izveštaju na povezane objave u finansijskim izveštajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izveštaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Centralna banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.
- Ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izveštaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izveštaji, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Ostvarili smo komunikaciju sa licima zaduženim za upravljanje Centralne Banke Republike Kosovo u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenom obavljanja revizije i značajnih rezultata revizije, uključujući bilo koje značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom naše revizije.

Grant Thornton LLC
Prishtina
14 jun 2023. godine

Suzana Stavrikj
Pravni revizor

Centralna banka Republike Kosovo

Izveštaj o finansijskoj poziciji

Na dan 31. decembar 2022.

<i>U hiljadama evra</i>	Napomena	2022.	2021.
Aktiva			
Gotovina	7	409,426	537,818
Tekući računi u nerezidentnim bankama	8	206,359	151,880
Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i obveznice)	9	666,597	632,602
Plasmani na tržištu novca	10	99,950	14,053
Sredstva vezana sa MMF-om	11	315,563	323,793
Nekretnine i oprema	12	4,199	4,562
Nematerijalna sredstva	13	1,042	1,341
Ostala sredstva	14	2,709	2,187
Ukupna aktiva		1,705,845	1,668,236
Pasiva			
Obaveze prema komercijalnim bankama	15	594,281	589,099
Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om	16	318,736	325,853
Obaveze prema vladinim institucijama	17	585,784	608,362
Obaveze prema javnim i komercijalnim institucijama	18	131,137	77,392
Zaduživanje/a	19	1,938	2,139
Ostala pasiva	20	2,444	2,418
Ukupna pasiva		1,634,320	1,605,263
Kapital i rezerve			
Odobreni kapital	21	30,000	30,000
Rezervni fond	21a	31,444	26,857
Revalorizaciona rezerva	21a, 29	1,529	-
Ukupni sveobuhvatni prihod za godinu		8,552	6,116
Ukupni kapital i rezerve		71,525	62,973
Ukupna pasiva, kapital i rezerve		1,705,845	1,668,236

Ovi finansijski izveštaji su odobreni od strane organa za donošenje odluka¹ Centralne banke Republike Kosovo dana 14. juna 2023. godine i u njihovo ime potpisali su ih:

Bashkim Nurboja
v. d. Guverner

Faton Ahmetaj
Direktor finansijskog
planiranja i izveštavanja

Priložene napomene 1 do 33 sastavni su deo ovih finansijskih izveštaja

¹Prema članu 34. i 59. Zakona br. 03/L -209 o Centralnoj banci Republike Kosovo.

Centralna banka Republike Kosovo
Izveštaj o dobiti ili gubitku i sveobuhvatnim prihodima
Na dan 31. decembra 2022.

<i>U hiljadama evra</i>	Napomena	2022.	2021.
Prihodi od kamata			
Prihodi od kamata		8,574	4,142
Rashodi od kamata		(2,668)	(1,493)
Neto prihod od kamata	22	5,906	2,649
Prihodi od naknada i provizija			
Prihodi od naknada i provizija		3,760	3,388
Rashodi od naknada i provizija		(924)	(577)
Neto prihod od naknada i provizija	23	2,836	2,811
Prihodi od regulatornih aktivnosti i ostali poslovni prihodi			
Prihodi od regulatorne aktivnosti	24	6,954	6,335
Prihodi od garantova	20, 25	67	126
Ostali poslovni prihodi	26	13	22
Dobitak / (gubitak) od razmene valuta	29	542	536
Operativni prihodi		16,318	12,479
Administrativni (operativni) troškovi			
Troškovi osoblja	27	(5.127)	(4.908)
Deprecijacija i amortizacija	12,13	(829)	(1,028)
Opšti i administrativni troškovi	28	(1,757)	(1,420)
Administrativni (operativni) troškovi		(7,713)	(7,356)
Finansijski rezultat pre rezervisanja za očekive kreditne gubitke		8,605	5,123
Rezerve za očekivane kreditne gubitke, neto (povećanje)/smanjenje	4	(53)	993
Godišnja dobit		8,552	6,116
Ostala sveobuhvatna dobit		-	-
Ukupni sveobuhvatni prihodi za godinu		8,552	6,116

Priložene napomene 1 do 33 sastavni su deo ovih finansijskih izveštaja

Centralna banka Republike Kosovo

Izveštaj o promenama na kapitalu

Za godinu završenu 31. decembra 2022

	Kapital	Rezervni fond	Revalorizaci one rezerve	Ukupni sveobuhvatni prihod za godinu	Ukupno
<i>U hiljadama evra</i>					
Bilans na dan 01. januara 2021.	30,000	23,903	792	2,162	56,857
Transfer u rezervni fond	-	2,954	(792)	(2.162)	-
Ukupne transakcije propisane zakonom	-	2,954	(792)	(2.162)	-
Dobit za godinu	-	-	-	6,116	6,116
Ostali sveobuhvatni prihodi	-	-	-	-	-
Ukupni sveobuhvatni prihodi za godinu	-	-	-	6,116	6,116
Bilans na dan 31. decembra 2021.	30,000	26,857	-	6,116	62,973
Bilans na dan 1. januara 2022.	30,000	26,857	-	6,116	62,973
Transfer u rezervni fond	-	4,587	1,529	(6.116)	-
Ukupne transakcije propisane zakonom	-	4,587	1,529	(6.116)	-
Dobit za godinu	-	-	-	8,552	8,552
Ostali sveobuhvatni prihodi	-	-	-	-	-
Ukupni sveobuhvatni prihodi za godinu	-	-	-	8,552	8,552
Bilans na dan 31. decembra 2022.	30,000	31,444	1,529	8,552	71,525

Priložene napomene 1 do 33 sastavni su deo ovih finansijskih izveštaja

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

<i>U hiljadama evra</i>	Napomena	2022.	2021.
Novčani tokovi iz operativnih aktivnosti			
Dobit za godinu		8,552	6,116
Prilagođavanja za:			
Deprecijacija	12	508	646
Amortizacija	13	321	382
Prihodi od grantova	25	(67)	(126)
Provizije za očekivane kreditne gubitke	4	53	(993)
Dobitak / (gubitak) na kursu zamene.	29	(542)	(536)
Prihodi od kamata	22	(8,574)	(4,142)
Rashodi od kamata	22	2,668	1,493
		2,919	2,840
Promene u trezorskim zapisima i vladinim obveznicama		(32,633)	(44,478)
Promene na plasmanima na tržištu novca		(74,984)	49,999
Promene aktive povezane sa MMF-om		12,507	(45,956)
Promene u ostaloj aktivi		(520)	(283)
Promene pasive prema komercijalnim bankama		5,182	22,673
Promene pasive prema računima povezanim sa MMF-om		(11,439)	47,002
Promene u pasivi prema vladinim institucijama		(22,578)	99,916
Promene u pasivi prema javnim i komercijalnim institucijama		53,745	(61,269)
Promene ostale pasive		85	(23)
		(67,716)	70,421
Primljena kamata		6,250	4,758
Plaćena kamata		(1,612)	(1,592)
Neto novac ostvaren iz/(korišćen u) operativnim aktivnostima		(63,078)	73,587
Novčani tok od investicionih aktivnosti			
Kupovina opreme	12	(147)	(320)
Kupovina nematerijalne imovine	13	(22)	(43)
Neto iskorišćeni novac u investicionim aktivnostima		(169)	(363)
Novčani tokovi od aktivnosti finansiranja			
(Otplate) za zaduživanje	19	(230)	(110)
Prihodi od grantova	20	8	28
Neto gotovina korišćena u finansijskim aktivnostim		(222)	(82)
Neto povećanje/(smanjenje) gotovine i gotovinskih ekvivalenata		(63,469)	73,142
Uticaj na fluktuaciju kursa (na gotovinu i gotovinski ekvivalent)		304	457
Novac i novčani ekvivalenti na dan 1. januara		703,789	630,190
Novac i novčani ekvivalenti na dan 31. decembra	30	640,624	703,789

Priložene napomene 1 do 33 sastavni su deo ovih finansijskih izveštaja

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

1. Subjekt koji izveštava

Centralna banka Republike Kosovo (u daljem tekstu „CBK“ ili „Centralna banka“), naslednik Centralne bankarske vlasti Kosova, je nezavisno pravno lice sa punim ovlašćenjima kao pravno lice prema zakonu koji se primenjuje u Republici Kosovo. CBK je zasebno javno telo koje ima ovlašćenje da izdaje dozvole, nadgleda i reguliše finansijske institucije u Republici Kosovo. Banka posluje u skladu sa Zakonom br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon o CBK-u). Prema ovom zakonu, glavni ciljevi CBK-a su:

- podsticati i održavati stabilan finansijski sistem, uključujući siguran, zdrav i efikasan sistem plaćanja.
- doprineti postizanju i održavanju stabilnosti domaćih cena.
- podržati opštu ekonomsku politiku Vlade.

Kao što je opisano u zakonu, CBK mora da deluje u skladu sa načelima otvorenog tržišta sa slobodnom konkurencijom, favorizujući efikasnu alokaciju resursa.

CBK posluje iz svojih kancelarija lociranih u Prištini. Registrovana adresa kancelarije CBK je sledeća:

Ul. Garibaldi, br. 33

Priština, Kosovo.

Odbor Centralne banke, Izvršni odbor i Guverner

Organi CBK-a koji donose odluke su Odbor Centralne banke, Izvršni odbor i Guverner. U skladu sa članom 34. stav 2., kao i privremenom odredbom člana 79. stav 2. Zakona o CBK, Odbor Centralne banke sastoji se od četiri² neizvršna člana i guvernera i zadužen je za nadzor nad sprovođenjem politika i nadzor administracije i poslovanja CBK-a. Na dan 31. decembra 2022. godine postoji nepopunjeno radno mesto neizvršnog člana.

Na dan 31. decembra 2022. godine Odbor Centralne banke sastojao se od sledećih članova:

- Flamur Mrasori³ – Predsednik Odbora (neizvršni član)
- Fehmi Mehmeti⁴ – Guverner
- Nora Latifi Jashari – Član (neizvršni)
- Bashkim Nurboja⁵ – Član (neizvršni)
- Nexhat Kryeziu – Član (neizvršni)

Dok se Odbor Centralne banke na dan 31. decembra 2021.. godine sastojao od sledećih članova:

- Flamur Mrasori – Predsednik Odbora (neizvršni)
- Fehmi Mehmeti – Guverner
- Nora Latifi Jashari – Član (neizvršni)
- Bashkim Nurboja – Član (neizvršni)

Od 5. februara 2023. godine za predsednika Odbora izabran je g. Bashkim Nurboja, nakon isteka mandata g. Mrasori. Odbor CBK-a je 29. marta 2023. godine, na osnovu člana 46. Zakona o CBK-u, dobio ovlašćenja Izvršnog odbora u skladu sa definicijama ovog člana.

² Na dan 31. decembra 2021. godine, mesto jednog neizvršnog člana bilo je upražnjeno

³ Dana 4. februara 2023. godine završio je mandat g. Flamur Mrasori, odnosno predsednika Odbora.

⁴ Dana 28. marta 2023. godine završio je mandat g. Fehmi Mehmeti – odnosno kao Guvernera.

⁵ G. Nurboja je predsednik Odbora CBK-a od 5. februara 2023. godine, dok od 29. marta 2023. godine obavlja i funkciju Guvernera u skladu sa članom 46. Zakona o CBK-u.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

1. Subjekat koji izveštava (nastavak)

Definicije člana 46. Zakona o CBK-u:

„Član 46. - Polutrajno odsustvo ili nesposobnost delovanja Izvršnog odbora

1. U slučaju nepredviđenih okolnosti i ukoliko Guverner ili zamenici Guvernera nisu prisutni ili nisu sposobni da deluju u tom periodu, kancelarija Guvernera će biti preuzeta privremeno od Predsedavajućeg Odbora Centralne Banke. Dva (2) najstarija i dostupna ne-izvršna člana Odbora Centralne Banke će privremeno preuzeti kancelarije zamenika guvernera.

2. U slučaju da odsutnost ili nemogućnost rada svih članova Izvršnog odbora nastavi da traje za period od (3) meseca, slobodna mesta će se objaviti i procedure za imenovanje sprovoditi prema članu 38 ovog zakona."

Izvršni odbor je odgovoran za sprovođenje politika CBK-a i njegove operacije. Izvršni odbor 31. decembra 2022. godine čine guverner, koji je predsedavajući, i jedan v.d. zamenika guvernera, dok su 31. decembra 2021. godine Izvršni odbor činili guverner i jedan zamenik guvernera. Tokom 2022. godine jedan od zamenika guvernera podneo je ostavku, zbog čega su, na osnovu organizacione strukture, 31. decembra 2022. godine upražnjena dva mesta za članove Izvršnog odbora.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine (u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

2. Osnova pripreme

a) Izjava o usklađenosti

Finansijski izveštaji su pripremljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI").

b) Osnova merenja

Finansijski izveštaji pripremljeni su na osnovu merenja utvrđenih MSFI-jem za svaku aktivu, pasivu, prihod i rashod. Osnove za merenje detaljnije su otkrivene u računovodstvenim politikama u Napomeni 3 u nastavku.

c) Funkcionalna valuta i valuta prezentacije

Ovi finansijski izveštaji su predstavljani u evrima („EUR“), koji su funkcionalna valuta CBK, osim ako nije drugačije navedeno. Ako nije drugačije navedeno, predstavljani finansijski podaci zaokruženi su na najbližu hiljadu.

d) Upotreba procena i rasuđivanja

Priprema finansijskih izveštaja zahteva od uprave da donosi procene i pretpostavke koje utiču na primenu politika i prijavljene iznose aktive, pasive, prihoda i rashoda. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od onih koji su procenjeni.

Procene i osnovne pretpostavke pregledavaju se kontinuirano. Izmene računovodstvenih procena priznaju se u periodu u kojem se revidira i u budućim periodima ako na njih utiču. Informacije o važnim oblastima neizvesnosti procene i kritičnim odlukama u primeni računovodstvenih politika sa najznačajnijim uticajem na iznose priznate u finansijskim izveštajima opisane su u Napomeni 5 u nastavku.

Računovodstvene politike navedene u nastavku dosledno su primenjene na sve periode predstavljene u ovim finansijskim izveštajima.

e) Okolnosti obavljanja poslovanja Banke tokom 2022. godine

U 2022. godini inflacija je porasla u gotovo svim velikim ekonomijama širom sveta. Brzi rast inflacije rezultat je nekoliko faktora, uključujući mere fiskalnih stimulacija koje su poduzete kao odgovor na pandemiju COVID-19, posledice rata u Ukrajini, posebno na cene energenata, i jaku potražnju potrošača za robom i uslugama nakon otvaranja granica i ublažavanje ograničenja nametnutih tokom pandemije.

Takođe, nakon stabilnog perioda niskih kamatnih stopa, kamatne stope su porasle u 2022. godini. To može uticati na vrednost imovine, obaveza i neto rashoda kamata i uzrokovati gubitke zbog umanjenja od amortizovane vrednosti finansijske imovine. Međutim, finansijska sredstva CBK-a nisu direktno pogođena povećanjem kamatnih stopa, osim ako se ne modifikuju.

Poseban tretman posvećen je oceni novonastale situacije koja je nastala na globalnom nivou nakon početka rata u Istočnoj Evropi (Ukrajina) i pooštavanju sankcija od strane zapadnih zemalja prema Ruskoj Federaciji (kao što su SAD, Velika Britanija i Evropska unija, inicijativa na koju je Kosovo takođe odgovorilo). Još je prerano govoriti o ekonomskim uticajima koji mogu proizaći iz ove situacije. Ali postoje naznake da to svakako može imati uticaja. CBK ceni i naglašava da je preduzela konkretne inicijative (stvaranje savetodavnog tela za Guvernera i Izvršni odbor) za adresiranje i procenu događaja koji mogu uticati na ekonomiju Kosova i, shodno tome, na aktivnost naše institucije, a oni su veoma budni u tom pogledu, prate događaje i pripremaju se za njih.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

3. Značajne računovodstvene politike

a) Transakcije u stranoj valuti

Transakcije u stranoj valuti preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu važećem na datum transakcija. Monetarna aktiva i pasiva denominirane u stranim valutama na datum izveštavanja preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu tog datuma. Devizni dobitak ili gubitak na novčanim stavkama je razlika između amortizovanih troškova u funkcionalnoj valuti na početku perioda, usklađenih sa efektivnim kamatama i plaćanjima tokom perioda, i amortizovanih troškova u stranoj valuti preračunatih po kursu na dan završetka perioda. Nenovčana aktiva i pasiva denominirane u stranim valutama koje se mere po fer vrednosti preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu na dan utvrđivanja fer vrednosti. Devizne razlike nastale preračunavanjem priznaju se kao dobitak ili gubitak.

b) Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspeha primenom metode efektivne kamate. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procenjene buduće gotovinske isplate i primanja tokom očekivanog veka trajanja finansijske aktive ili pasive (ili, gde je to prikladno, na kraći period) na knjigovodstvenu vrednost finansijske aktive ili pasive. Efektivna kamatna stopa utvrđuje se prilikom početnog priznavanja finansijske aktive ili pasive i ne revidira se naknadno.

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve provizije i plaćene iznose ili prihvaćene transakcijske troškove i popuste ili premije koji su sastavni deo efektivne kamatne stope.

Transakcijski troškovi uključuju dodatne troškove koji se direktno terete za kupovinu, izdavanje ili otuđenje imovine ili finansijske obaveze. Prihodi i rashodi od kamata prikazani u bilansu uspeha uključuju kamatu na finansijsku imovinu ili obaveze po amortizovanoj vrednosti na osnovu efektivne kamate.

c) Naknade i provizije

Prihodi i rashodi od naknada i provizija, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope za finansijski instrument ili obavezu, uključuju se u merenje efektivne kamatne stope.

Ostali prihodi od provizija i naknada, uključujući transakcione naknade za operativne račune, transfer sredstava i naknade za licenciranje, priznaju se kada su povezane usluge izvršene. Ostali troškovi provizija i naknada uglavnom se odnose na naknade za transakcije i usluge koje se troše u trenutku korišćenja usluga.

d) Beneficije zaposlenih

CBK primenjuje doprinose za obavezno socijalno osiguranje, koji su definisani kao penzijski doprinosi zaposlenih kada odu u penziju. Ovi doprinosi su klasifikovani prema planovima definisanih doprinosa, na osnovu zakonodavstva Kosova. Doprinosi CBK-a se terete kao trošak prihoda u trenutku kada nastanu.

Takođe, CBK distribuirati koristi zaposlenima na jubilarnoj osnovi i u formi unapred određenog iznosa u trenutku penzionisanja. CBK priznaje ove troškove prema nastanku ovih događaja prema planovima za dugoročna davanja.

e) Oporezivanje i raspodela dobiti

CBK je oslobođena poreza na dobit prema Zakonu br. 03/L-209 usvojen 22. jula 2010. godine. Vidi napomenu 4 (f) o tome kako CBK raspoređuje svoju dobit.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

f) Finansijska aktiva i pasiva

Finansijska aktiva CBK uključena u ove finansijske izveštaje klasifikovana je kao finansijski instrument po amortizovanom trošku (model zadržavanja za naplatu) u sastavu gotovine i gotovinskih ekvivalenata, hartija od vrednosti, depozitnih računa kod nerezidentnih banaka, aktive povezane sa MMF-om i ostala aktiva.

Finansijska imovina se meri po amortizovanom trošku ako ispunjava oba sledeća uslova i nije označeno kao FVDG (fer vrednost kroz dobitak ili gubitak):

- aktiva se drži u okviru poslovnog modela čija je svrha zadržavanje aktive radi naplate ugovornih novčanih tokova; i

- ugovorni uslovi finansijske aktive na određene datume dovode do novčanih tokova koji su isključivo isplate glavnice i kamata (SPPI) na neizmireni iznos glavnice.

CBK klasifikuje svu svoju finansijsku pasivu mereno po amortizovanom trošku primenom metode efektivne kamatne stope. Prihodi od kamata ili rashodi od kamata od finansijske pasive mereni po amortizovanom trošku priznaju se u računu dobiti i gubitka.

Finansijska pasiva merena po amortizovanom trošku uključuju depozite domaćih banaka, vladinih institucija, javnih i komercijalnih entiteta, zaduživanje kod MMF-a, pozajmice i ostale finansijske pasive.

i. Priznavanje

Pri početnom priznavanju, finansijska aktiva klasifikuje se kao merena po: Amortizovanom trošku („AT“ ili „amortised cost (AC)“), Fer vrednosti kroz drugi sveobuhvatni prihod („FVDSP“ ili „fair value through other comprehensive income (FVOCI)“) ili Fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka („FVDG“ ili „fair value through profit or loss (FVTPL)“).

Finansijska aktiva ili finansijska pasiva inicijalno se mere po fer vrednosti za stavku koja nije po fer vrednosti kroz bilans uspeha, transakcijske troškove koji se mogu direktno pripisati njenoj akviziciji ili emisiji.

Kao što je gore pomenuto, CBK u svojim knjigama ima samo finansijske instrumente po amortizovanom trošku, koji ispunjavaju kriterijume modela zadržavanja za naplatu

ii. Reklasifikacija

Finansijska aktiva banke može se, zavisno od okolnosti, tj. promeni njenog poslovnog modela za upravljanje finansijskom aktivom, reklasifikovati čak i nakon njihovog početnog priznavanja.

Ako banka prekvalifikuje finansijsku pasivu ili grupu finansijske aktive iz kategorije merenja po amortizovanom trošku u kategoriju merenja po fer vrednosti kroz bilans uspeha, njihova fer vrednost će se meriti na datum reklasifikacije. Bilo koja neto dobit ili gubitak koja proizlazi iz razlike između amortizovanog troška i fer vrednosti finansijske aktive priznaje se u računu dobiti i gubitka.

iii. Prestanak priznavanja

CBK prestaje prepoznavati finansijsku aktivu kada joj isteknu ugovorna prava na novčane tokove iz finansijske aktive ili prenosi prava na primanje ugovornih novčanih tokova u transakciji u kojoj se prenose u osnovi svi rizici i koristi od vlasništva nad finansijskom aktivom u kojoj CBK niti prenosi niti zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva i ne zadržava kontrolu nad finansijskom aktivom.

Pri prestanku priznavanja finansijske aktive, razlika između knjigovodstvene vrednosti aktive (ili knjigovodstvene vrednosti raspoređene na deo aktive koja se prestala priznavati) i zbira (i) primljene naknade (uključujući bilo koju novu aktivu stečenu umanjenu za bilo koju novu pasivu) i (ii) bilo koji kumulativni dobitak ili gubitak koji je priznat u drugom sveobuhvatnom prihodu („OCI“) priznaje se u dobiti ili gubitku. Bilo koji udeo u prenesenoj finansijskoj aktivu koji ispunjava uslove za prestanak priznavanja koji je stvorila ili održava CBK priznaje se kao posebna aktiva ili pasiva.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

f) Finansijska aktiva i pasiva (nastavak)

CBK ulazi u transakcije kojima prenosi aktivu priznatu u njenom izveštaju o finansijskoj poziciji, ali zadržava u osnovi sve rizike i koristi od prenesene aktive ili njihovog dela. U takvim slučajevima prenesena aktiva se ne prestaje priznavati. Primeri takvih transakcija su procene hartija od vrednosti i transakcije prodaje i otkupa.

U transakcijama u kojima CBK niti zadržava niti prenosi suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad finansijskom aktivom, zadržavajući kontrolu nad aktivom, CBK nastavlja da priznaje aktivu do stepena njenog kontinuiranog učešća, određenog stepenom do kojeg je izložena promenama u vrednosti prenesene aktive.

CBK prestaje da priznaje finansijsku pasivu kada su njene ugovorne obaveze ispunjene ili otkazane ili ističu.

iv. *Modifikacije finansijske aktive i pasive*

Ako su uslovi finansijske aktive izmenjeni, CBK procenjuje da li su novčani tokovi modifikovane aktive bitno različiti. Ako su novčani tokovi bitno različiti, tada se smatra da su ugovorna prava na novčane tokove iz izvorne finansijske aktive istekla. U ovom se slučaju prestaje priznavati izvorna finansijska aktiva (videti (iii)), a nova finansijska aktiva priznaje se po fer vrednosti.

Ako se novčani tokovi modifikovane aktive koji se vode po amortizovanom trošku bitno ne razlikuju, tada modifikacija neće rezultirati prestankom priznavanja finansijske aktive. U ovom slučaju, CBK preračunava bruto knjigovodstveni iznos finansijske aktive i priznaje iznos koji proizlazi iz prilagođavanja bruto knjigovodstvene vrednosti kao modifikacioni dobitak ili gubitak u dobiti ili gubitku. Ako se takva modifikacija sprovodi zbog finansijskih poteškoća zajmoprimca, tada se dobitak ili gubitak prikazuje zajedno sa gubicima od umanjenja vrednosti. U ostalim se slučajevima prikazuje kao prihod od kamata.

CBK prestaje priznavati finansijsku pasivu kada su njeni uslovi modifikovani, a novčani tokovi modifikovane pasive su bitno različiti. U ovom slučaju, nova finansijska pasiva zasnovana na modifikovanim uslovima priznaje se po fer vrednosti. Razlika između knjigovodstvene vrednosti ugašene finansijske pasive i nove finansijske pasive sa modifikovanim uslovima priznaje se u računu dobiti i gubitka. Ako se promjena finansijske pasive ne obračunava kao prestanak priznavanja, tada se amortizovani trošak pasive preračunava diskontovanjem modifikovanih novčanih tokova po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi, a rezultirajući dobitak ili gubitak priznaju se u računu dobiti i gubitka

v. *Kompenzacija*

Finansijska aktiva i pasiva se kompenzuju, a neto iznos se prikazuje u izveštaju o finansijskoj poziciji kada i samo kada CBK ima zakonsko pravo da izvrši poravnanje tih iznosa i namerava ili da ih namiri na neto osnovi ili da realizuje aktivu i podmiri pasivu istovremeno.

Prihodi i rashodi iskazuju se na neto osnovi samo kada je to dozvoljeno računovodstvenim standardima ili za dobit i gubitak koji proizlaze iz grupe sličnih transakcija.

vi. *Merenje amortizovanog troška*

Amortizovani trošak finansijske finansijske aktive ili pasive je iznos po kojem se finansijska aktiva ili finansijska pasiva meri pri početnom priznavanju, umanjeno za isplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija primenom metode efektivne kamate bilo koje razlike između početnog priznatog iznosa i iznosa dospeća, minus bilo koji odbitak za efekat amortizacije.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

f) Finansijska aktiva i pasiva (nastavak)

vii. *Merenje fer vrednosti*

Fer vrednost je cena koja bi se prikupila od prodaje aktive ili platila za transfer pasive u urednoj transakciji između učesnika na tržištu na datum merenja.

Kada je dostupno, CBK meri fer vrednost instrumenta koristeći kotirane cene na aktivnom tržištu za taj instrument. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cene lako i redovno dostupne i predstavljaju stvarne i redovne tržišne transakcije na dohvata ruke.

Ako tržište za finansijski instrument nije aktivno, CBK postavlja fer vrednost koristeći tehniku procene. Tehnike vrednovanja uključuju upotrebu nedavnih transakcija van dohvata ruke između upućenih, voljnih strana (ako su dostupne), pozivanje na trenutnu fer vrednost drugih instrumenata koji su u osnovi isti, analize diskontovanog novčanog toka i modele određivanja cena opcija. Odabrana tehnika vrednovanja maksimalno koristi tržišne ulaze, oslanja se što je manje moguće na procene specifične za CBK, uključuje sve faktore koje bi učesnici na tržištu uzeli u obzir pri određivanju cene i u skladu je sa prihvaćenim ekonomskim metodologijama za određivanje cena finansijskih instrumenata. Ulazi u tehnike vrednovanja razumno predstavljaju tržišna očekivanja i mere faktora povrata rizika svojstvenih finansijskom instrumentu. CBK kalibriše tehnike vrednovanja i testira ih na valjanost koristeći cene iz uočljivih tekućih tržišnih transakcija u istom instrumentu ili na osnovu drugih dostupnih vidljivih tržišnih podataka.

viii. *Naknade za gubitak*

CBK priznaje rezerve za gubitke za očekivane kreditne gubitke (expected credit losses "ECL") za finansijsku aktivu koja se meri po amortizovanom trošku, a ne po FVTPL. CBK procenjuje nadoknade za gubitak u iznosu jednakom ECL ya vreme trajanja instrumenta, osim u sledećim slučajevima za koje se meri kao 12-mesečni ECL:

- hartije od vrednosti za dužničke investicije za koje je utvrđeno da imaju nizak kreditni rizik na datum izveštavanja; i
- ostali finansijski instrumenti za koje se kreditni rizik nije značajno povećao od početnog priznavanja.

Za finansijske instrumente koji se smatraju izloženim niskim ili srednjim rizikom, CBK će proceniti 12-mesečni ECL koji rezultira od unapred određenog događaja u finansijskom instrumentu koji je verovatan u roku od 12 meseci nakon datuma izveštavanja. Finansijski instrumenti za koje se priznaje 12-mesečni ECL biće predstavljeni u „Fazi 1 – Performanse finansijskih instrumenata“.

ECL-i tokom životnog veka finansijskog instrumenta su ECL koji su rezultat svih mogućih događaja tokom očekivanog životnog veka finansijskog instrumenta. Finansijski instrumenti za koje se priznaje doživotni ECL, ali koji nisu pogođeni kreditnim gubitkom, klasifikovani su u "Fazi – Nedovoljna performansa finansijskih instrumenata".

Merenje (ECL)

ECL model umanjenja vrednosti merenje je zasnovano na verovatnoći i uključuje uticaj različitih mogućih ishoda. To operativno može biti teško sprovodljivo, a odabir relevantnih ekonomskih scenarija može biti izazov.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

f) Finansijska aktiva i pasiva (nastavak)

Za detaljnu primenu ECL-a koristili smo jednostavnu metodu koja koristi eksplicitni pristup verovatnoće neispunjavanja obaveze koji je:

Očekivani kreditni gubici (ECL) = Izloženost prema neispunjavanju obaveze (EAD - Exposure at default) x Gubitak usled neispunjenja obaveza (LGD - Loss given default) x Verovatnoća neispunjenja obaveza (PD - Probability of default).

EAD - Izloženost prema neispunjavanju obaveza je bruto knjigovodstvena vrednost finansijske aktive koja spada u model.

LGD - Gubitak s obzirom na neispunjavanje obaveza, koristili smo na osnovu naše interne procene i percepcije ove vrednosti, takođe zasnovane na Bazelskim pristupima riziku za neplaćanje zajmoprimaca.

PD - Verovatnoća neispunjavanja obaveza je najosetljivija varijabla i predstavlja verovatnoću neizvršenja obaveza druge strane u posmatranom periodu (12 meseci ili tokom veka trajanja instrumenta).

Model očekivanog kreditnog gubitka (ECL) je verovatnoća ponderisana procena kreditnih gubitaka i meri se na sledeći način:

- finansijska aktiva koja nije umanjena za kredit na datum izveštavanja: kao sadašnja vrednost svih novčanih nedostataka (tj. razlika između novčanog toka koji je dospeo za CBK, u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje CBK očekuje da će dobiti);
- finansijska aktiva koja je na datum izveštavanja umanjena za kredit: kao razlika između njihove bruto vrednosti i očekivanog kreditnog gubitka za isti.

g) Novac i njegovi ekvivalenti

U svrhu izveštaja o novčanom toku, novac i novčani ekvivalenti uključuju gotovinsko stanje na računu, depozite po viđenju kod banaka i visoko likvidnu finansijsku imovinu sa originalnim dospećem kraćim od tri meseca, koja su podložna beznačajnom riziku od promene njihove fer vrednosti i koje CBK koristi u upravljanju svojim kratkoročnim obavezama.

Novac i novčani ekvivalenti iskazuju se po amortizovanom trošku u izveštaju o finansijskoj poziciji.

h) Investicione hartije od vrednosti

Investicione hartije od vrednosti, koje se sastoje od državnih zapisa i obveznica, u početku se mere po fer vrednosti uvećanoj za povećane direktne transakcione troškove i naknadno se obračunavaju kao amortizovani trošak / zadržavanje radi naplate investicija metodom efektivne kamatne stope. Sve kupovine i prodaje investicionih hartija od vrednosti priznaju se na datum poravnanja, tj. na datum kada je sredstvo primljeno ili isporučeno drugoj strani.

Amortizovani trošak / zadržavanje za prikupljanje investicija su nederivativna imovina sa fiksnim ili odredivim plaćanjima i fiksnim dospećem kada CBK ima pozitivne izume i sposobnost zadržavanja do dospeća, a koja nisu određena po fer vrednosti kroz bilans uspeha

i) Depoziti i pozajmice

Depoziti i pozajmice se inicijalno mere po fer vrednosti umanjenoj za inkrementalne direktne troškove transakcije, a zatim se mere po amortizovanom trošku primenom metode efektivne kamate.

j) Imovina i obaveze u vezi sa MMF-om

Finansijska pozicija sa MMF-om se obično u potpunosti prikazuje u bilansu stanja centralne banke članice. Imovina i obaveze u vezi sa MMF-om se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, a naknadno po amortizovanoj vrednosti. Dobici i gubici od revalorizacije kursnih razlika nastali po osnovu revalorizacije imovine i obaveza MMF-a priznaju se u izveštaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

k) Imovina i oprema

i. Priznavanje i merenje

Nekretnine i oprema mere se po trošku nabavke umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrednosti zbog promene vrednosti.

Trošak uključuje troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju aktive. Troškovi aktive koju je sama CBK izgradila uključuju troškove materijala i direktne radne snage, sve ostale troškove koji se mogu direktno pripisati dovođenju aktive u radno stanje za predviđenu upotrebu i troškove rastavljanja i uklanjanja predmeta i obnavljanja lokacija na kojoj su se nalazili.

Kupljeni softver koji je neophodan za rad povezane opreme kapitalizuje se kao deo te opreme.

Kada delovi aktive ili opreme imaju različit vek trajanja, oni se knjiže kao zasebni predmeti (glavni delovi) imovine i opreme

ii. Naknadni troškovi

Troškovi zamene dela predmeta imovine ili opreme priznaju se u knjigovodstvenoj vrednosti predmeta ako je verovatno da će buduće ekonomske koristi sadržane u delu prilivati CBK-u i njegov trošak može biti pouzdano izmeren. Troškovi svakodnevnog servisiranja imovine i opreme (dugotrajna materijalna sredstva) priznaju se u računu dobiti i gubitka po nastanku.

iii. Deprecijacija

Deprecijacija se priznaje u izveštaju o prihodima i rashodima linearnom metodom tokom procenjenog veka upotrebe svakog dela stavke dugoročnih materijalnih sredstava.

Procenjeni vek upotrebe za tekući i uporedni period je kako sledi

	2022.	2021.
Poboljšanja zakupa	20 godina	20 godina
Oprema	5 godina	5 godina
Računari	3 godine	3 godine
Vozila	5 godina	5 godina

Korisni vek ostale opreme procenjuje se od slučaja do slučaja. Metode deprecijacije, vek trajanja i preostale vrednosti ponovno se procenjuju na datum izveštavanja.

I) Nematerijalna imovina

Softver koji je nabavio CBK iskazan je po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja ako postoje.

Naknadni izdaci za softver kapitalizuju se samo kada povećaju buduću ekonomsku korist od te imovine. Svi ostali izdaci priznaju se kao nastali.

Amortizacija se priznaje u računu dobiti i gubitka linearnom metodom tokom procenjenog veka upotrebe softvera, od datuma kada je dostupan za upotrebu. Procenjeni vek upotrebe svakog softvera zasniva se na proceni upotrebe tog softvera bez velike potrebe za nadogradnjom, trenutno od 3 do 10 godina.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

m) Umanjenje vrednosti nefinansijske imovine

Računovodstvena vrednost nefinansijske imovine CBK preispituju se na svaki datum izveštavanja kako bi se utvrdilo da li postoje indikacije umanjenja vrednosti. Ako postoji bilo kakva takva indikacija, tada se procenjuje nadoknadivi iznos imovine.

Gubitak zbog umanjenja vrednosti priznaje se ako knjigovodstvena vrednost sredstva ili njegove jedinice koja generiše novac premašuje njegovu nadoknadivu vrednost. Jedinica koja generiše novac je najmanja prepoznatljiva grupa imovine koja generiše novčane tokove koji su u velikoj meri nezavisni od druge imovine i grupa. Gubici od umanjenja vrednosti priznaju se u računu dobiti i gubitka. Gubici zbog umanjenja vrednosti jedinica koje generišu novac raspoređuju se kako bi se proporcionalno smanjila knjigovodstvena vrednost ostale imovine jedinice (grupe jedinica). Nadoknadivi iznos imovine ili jedinice koja generiše novac najveća je vrednost u upotrebi i fer vrednost umanjena za troškove prodaje. Prilikom procene vrednosti u upotrebi, procenjeni budući novčani tokovi diskontuju se na njihovu sadašnju vrednost koristeći diskontnu stopu pre oporezivanja koja odražava trenutne tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizika specifičnih za sredstvo. Gubici zbog umanjenja vrednosti priznati u prethodnim periodima procenjuju se na svaki datum izveštavanja radi bilo kakvih naznaka da se gubitak smanjio ili više ne postoji.

Gubitak zbog umanjenja vrednosti poništava se ako je došlo do promene procena korišćenih za određivanje nadoknadivog iznosa. Gubitak zbog umanjenja vrednosti ukida se do te mere da knjigovodstvena vrednost sredstva ne prelazi knjigovodstvenu vrednost koja bi bila utvrđena, umanjenu za amortizaciju, da nije priznat gubitak od umanjenja vrednosti.

n) Finansijska pasiva

Izvori finansiranja CBK su depoziti međunarodnih, vladinih, javnih, bankarskih i drugih finansijskih institucija. Finansijske obaveze mere se po trošku amortizacije primenom metode efektivne kamatne stope.

o) Prihodi od grantova

Državni grantovi se inicijalno priznaju kao odloženi prihodi kada postoji razumna sigurnost da će biti primljeni i da će CBK poštovati uslove za dodelu granta. Grantovi koje CBK nadoknađuju nastale troškove priznaju se u dobiti ili gubitku sistematski u istim periodima u kojima se priznaju troškovi. Grantovi koji nadoknađuju CBK trošak aktive priznaju se u dobiti ili gubitku sistematski tokom korisnog veka trajanja aktive.

p) Plate koje finansiraju donatori

Određeni pojedinci angažovani u CBK su međunarodni stručnjaci koje su međunarodne organizacije imenovala i kratkoročno finansiraju. Finansiranje ovih međunarodnih organizacija uključuje, ali nije ograničeno na, isplatu plata tim međunarodnim stručnjacima. Kako međunarodne organizacije ovu pomoć plaćaju direktno imenovanom, obim isplate nije poznat niti je uključen u ove finansijske izveštaje.

q) Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju ako, kao rezultat prošlih događaja, CBK ima sadašnju zakonsku ili konstruktivnu obavezu koja se može pouzdano proceniti, a verovatno je da će biti potreban odliv gotovine ili ekonomske koristi za podmirivanje obaveze. Rezervisanja se utvrđuju diskontovanjem očekivanih budućih novčanih tokova po stopi pre oporezivanja koja odražava trenutne tržišne procene vremenske vrednosti novca i, prema potrebi, rizika specifičnog za obaveze.

Rezervisanja za štetne ugovore priznaju se kada su očekivane koristi koje će CBK izvući iz ugovora niže od neizbežnih troškova ispunjavanja obaveze po ugovoru. Rezervisanja se mere po sadašnjoj vrednosti po nižem od očekivanog troška raskida ugovora i očekivanog neto troška nastavka ugovora. Pre nego što se rezervisanja uspostave, CBK priznaje svaki gubitak zbog umanjenja vrednosti imovine povezane sa tim ugovorom.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

r) Promene u računovodstvenim politikama i otkrivanjima podataka

(i) Efektivni standardi i tumačenja za tekući period

Sledeće izmene postojećih standarda koje je izdao Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i koji su stupili na snagu za izveštajni period:

- **Izmene MSFI 3 "Poslovne kombinacije"** – Pozivajući se na konceptualni okvir (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022.)
- **Dopune MRS 37 "Rezervisanja, imovina i potencijalne obaveze"** – Veliki ugovori Troškovi ispunjenja ugovora (na snazi za periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022. godine),
- **Izmene MRS 16 "Nekretnine, postrojenja i oprema"** - Prihod prije nameravane upotrebe (na snazi za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine).
- **Godišnji ciklus poboljšanja MSFI 2018-2020** koji predstavlja sažetak izmena MSFI 1, MSFI 9, MRS 41 (na snazi za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022.)

Primena ovih standarda, izmena i tumačenja nije imala značajniji uticaj na finansijske izveštaje CBK u izveštajnom periodu.

(ii) Standardi i tumačenja nemaju datum na snazi u izveštajnom periodu

Na dan odobrenja ovih finansijskih izveštaja, IASB je objavio sledeće standarde, revizije i tumačenja, ali još uvek nisu na snazi za izveštajni period i kao takvi još nisu primenjeni od strane Centralne banke:

- **MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“** (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine),
- **Promene u MRS 1 "Prezentacija finansijskih izveštaja" i praktične formulacije MSFI 2 "Procena o značajnosti"** - Obelodanjivanje računovodstvenih politika (na snazi za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine),
- **Izmene MRS 8 "Računovodstvene politike, Promene u računovodstvenim procenama i greške"** - Definicija računovodstvenih procena (na snazi za periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023.),
- **Izmene MRS 12 "Porezi na dobit"** - Odloženi porez na imovinu i obaveze proizašle iz jedne transakcije (na snazi za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine),
- **Promene u MRS 1 "Prezentacija finansijskih izveštaja"** - Klasifikacija obaveza kao kratkoročne obaveze ili dugoročne obaveze (na snazi za periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2024. godine),
- **Izmene MSFI 16 "Zakupi"** – Obaveza zakupa u slučaju prodaje i povratnog zakupa (na snazi za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024.),
- **Izmene MRS 1 "Prezentacija finansijskih izveštaja"** - Dugoročne ugovorne obaveze (na snazi za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine),
- **Konsolidovani finansijski izveštaji i MRS 28 „Ulaganja u kompanije i zajednička ulaganja“** – Prodaja ili doprinos imovine između investitora i njegovog pridruženog ili zajedničkog poduhvata (datum stupanja na snagu je odgođen na neodređeno vreme).

Centralna banka je odlučila da neće primenjivati ove standarde, revizije i tumačenja pre njihovog stupanja na snagu. Centralna banka predviđa da primena ovih standarda, revizija i tumačenja neće imati materijalni uticaj na finansijske izveštaje Centralne banke.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom

a) Uvod i pregled

CBK je izložena sledećim rizicima od razvoja svojih aktivnosti, kao i korišćenja finansijskih instrumenata:

- Kreditni rizik
- Operativni rizik
- Rizik likvidnosti
- Tržišni rizik

Ova napomena predstavlja informacije u vezi sa izloženošću CBK navedenim rizicima, ciljevima, politikama i postupcima CBK za merenje i upravljanje rizikom, kao i upravljanjem kapitalom od strane CBK-a. Ostale kvantitativne i kvalitativne napomene uključene su u sve ove finansijske izveštaje.

Struktura upravljanja rizikom

Uspostavljanje i nadzor upravljanja aktivnostima CBK-a (uključujući i rizik) je odgovornost odbora Centralne banke. Uprava CBK redovno podnosi izveštaje preko Izvršnog odbora CBK Odboru Centralne banke o praksama upravljanja rizicima. Izvršni odbor, Investicioni odbor i Odeljenje za upravljanje rizicima odgovorni su za izradu i praćenje politika upravljanja rizikom CBK-a. Te politike zatim sprovode odgovarajuće organizacione jedinice.

Politike upravljanja rizikom CBK-a su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike sa kojima se suočava CBK, kao i da uspostave odgovarajuća ograničenja i kontrole rizika, kao i da nadgledaju rizike i poštovanje utvrđenih ograničenja. Politike i sistemi upravljanja rizikom redovno se pregledaju kako bi odrazili promene u tržišnim uslovima, proizvodima i ponuđenim uslugama. CBK, kroz obuku, standarde i procedure upravljanja, ima za cilj da razvije efikasno i disciplinovano kontrolno okruženje, u kojem su svi zaposleni svesni svoje uloge i odgovornosti.

Komisija za reviziju CBK-a je takođe odgovorna je za nadgledanje i pregled usklađenosti sa politikama i procedurama upravljanja rizikom, kao i za pregled adekvatnosti strukture upravljanja rizikom u odnosu na rizike sa kojima se suočava CBK. Revizorskom odboru CBK pomaže u obavljanju svojih dužnosti Odeljenje interne revizije. Interna revizija podrazumeva redovne i ad-hoc revizije kontrola i postupaka upravljanja rizikom, čiji se rezultati putem šefa interne revizije izveštavaju Komisiji za reviziju, onda kod Odbora CBK-a

b) Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik od finansijskog gubitka za CBK ako ugovorna strana finansijskog instrumenta ne ispuni svoje ugovorne obaveze, a može proizaći prvenstveno iz investiranja CBK u hartije od vrednosti i depozite (na tržištima novca ili tekućim računima) u drugim bankama. U svrhu izveštavanja o upravljanju kreditnim rizikom, CBK razmatra i objedinjuje sve elemente izloženosti kreditnom riziku (kao što su rizik neizvršenja obaveza pojedinačnog dužnika, rizik zemlje i sektora).

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom

i. Investicije i izloženost kreditnom riziku u CBK-u

CBK ograničava svoju izloženost kreditnom riziku investirajući samo u hartije od vrednosti koje izdaju vlade zemalja EU i imajući depozite kod nerezidentnih banaka, kratkoročne obaveze koje su međunarodno priznate agencije za kreditni rejting procenile u jednu od dve najviše kategorije. S obzirom na visoku kreditnu sposobnost, uprava ne očekuje da bilo koja ugovorna strana ne ispuni svoje obaveze.

Upravljanje rizikom se vrši kroz:

- Ograničavanje opsega i trajanja finansijskih instrumenata,
- Ograničavanje izdavalaca ugovornih strana, prihvatljivim kreditnim rejtingom na višem nivou,
- Ograničavanje maksimalne količine i koncentracije sa strankama.

ii. Izloženost kreditnom riziku

Izloženost kreditnom riziku na dan 31. decembra 2022. i 31. decembra 2021. godine predstavlja knjigovodstvena vrednost tekućih računa kod nerezidentnih banaka, trezorskih zapisa, obveznica i plasmana na tržištu novca (uključujući rezidente i nerezidente). Za detalje u vezi sa izloženošću, pogledajte napomene 8, 9 i 10.

Kreditni rejting za finansijske instrumente kojima je CBK izložena za period završen 31. decembra 2022. godine je od AAA do BBB -/Aaa do Baa3/ AAA do BBB.

Knjigovodstvene vrednosti izloženosti kreditnom riziku podeljene po kreditnom rejtingu i izražene u procentima od ukupnog iznosa.

Distribucija po vrsti i kreditnom rejtingu

Kreditni rejting (S&P/ Moody's / Fitch)	31. decembar 2022.					
	Tekući računi kod nerezidentnih banaka	Plasmani na tržištu novca	Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i vladine obveznice)	Računi povezani sa MMF-om (SDR i upotreba sredstava)	Ukupna knjigovodstvena vrednost	% ukupnog pondera
AAA/ Aaa /AAA	205,718	54,956	168,864	-	429,538	36.23%
AA+/Aa1/AA+	-	-	61,222	-	61,222	5.16%
AA/Aa2/AA	-	-	59,988	-	59,988	5.06%
AA-/Aa3/AA-	-	-	51,308	-	51,308	4.33%
A+/A1/A+	138	-	52,379	-	52,517	4.43%
A/A2/A	330	-	15,810	-	16,140	1.36%
A-/A3/A-	214	45,050	218,415	-	263,679	22.24%
BBB-/Baa3/BBB-	-	-	38,973	-	38,973	3.29%
N/A (bez rejtinga- MFI ⁶)	-	-	-	160,327	160,327	13.52%
N/A (bez rejtinga) ⁷	-	-	-	51,745	51,745	4.37%
Ukupno	206,400	100,006	666,959	212,072	1,185,437	100.00%

⁶MFI – Međunarodne finansijske institucije.

⁷Ne postoji kreditni rejting (ni spoljni ni unutrašnji) za imovinu, odnosno finansijske instrumente u pitanju.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Distribucija po vrsti i kreditnom rejtingu

31. decembar 2021.						
Kreditni rejting (S&P/ Moody's / Fitch)	Tekući računi kod nerezidentnih banaka	Plasmani na tržištu novca	Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i vladine obveznice)	Računi povezani sa MMF-om (SDR i upotreba sredstava)	Ukupna knjigovod stvena vrednost	% ukupnog pondera
AAA/ Aaa /AAA	109,931	4,415	113,844	-	228,190	22.36%
AA+/Aa1/AA+	-	-	134,241	-	134,241	13.15%
AA/Aa2/AA	-	-	10,011	-	10,011	0.98%
AA-/Aa3/AA-	-	-	-	-	-	0.00%
A+/A1/A+	441	-	-	-	441	0.04%
A/A2/A	9,944	-	118,191	-	128,135	12.56%
A-/A3/A-	31,596	9,644	216,576	-	257,816	25.26%
BBB-/Baa3/BBB-	-	-	40,107	-	40,107	3.93%
N/A (bez rejtinga- MFI)	-	-	-	158,218	158,218	15.50%
N/A (bez rejtinga)	-	-	-	63,359	63,359	6.21%
Ukupno	151,912	14,059	632,970	221,577	1,020,518	100.00%

Nijedna izloženost CBK-a nije dospela. CBK ne poseduje nikakva sredstva obezbeđenja ili bilo koja druga kreditna poboljšanja protiv svoje izloženosti kreditnom riziku.

Osnovni kriterijumi za utvrđivanje izloženosti je kreditna sposobnost. Kreditni rejting dobija se od agencija za kreditni rejting. Minimalni kreditni rejting dozvoljen za kratkoročna investiranja je P-2 (Moody's) ili A-2 (Standard & Poor's), dok je dugoročni Baa2 (Moody's) ili BBB (Standard & Poor's).

U izuzetnim slučajevima u nemogućnosti ostvarivanja pozitivnih povraćaja, izloženost investicija je dozvoljena kroz kratkoročni kreditni rejting emitenta P-3 (Moody's) ili A-3 (Standard & Poor's) i dugoročni kreditni rejting emitenta Baa3 (Moody's) ili BBB- (Standard & Poor's).

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Model umanjenja vrednosti finansijske imovine zasnovan na zajedničkim karakteristikama kreditnog rizika, odnosno promenama kreditnog rizika od početnog priznavanja finansijske imovine, definiše tri faze u modelu procene očekivanih kreditnih gubitaka. Ove faze se mogu sažeti kao u nastavku:

1. Faza 1 (Performing) raspodele izloženosti - finansijska imovina koja se tretira kao izloženost niskog ili srednjeg rizika, sva ona koja su u nju uključena, podeljena je u fazu 1 pri početnom priznavanju. Prema našoj internoj proceduri, ne smemo ulagati u izloženost većem kreditnom riziku. Na osnovu toga svako investiranje pri početnom priznavanju raspoređuje se na fazu 1 izloženosti.
2. Faza 2 (Under Performing) raspodele izloženosti - ako imamo značajan porast kreditnog rizika od početnog priznavanja, finansijsko sredstvo koje se nalazi na nivou 1 prenosi se u fazu 2.
3. Faza 3 (Non-Performing) distribucije izloženosti - prelazak u fazu 3 vrši se samo kada postoje objektivni dokazi da klijent neće ispuniti svoje obaveze.

Procena se vrši na početnom priznavanju i na datum izveštajnog perioda. U fazi 1, Banka će izmeriti rezervu za gubitak tog finansijskog instrumenta ECL u iznosu jednakom očekivanom 12-mesečnom kreditnom gubitku. Ako imamo značajan porast kreditnog rizika od početnog priznavanja, finansijski instrument će se preneti u fazu 2. U fazi 2, Banka će izmeriti rezervu za gubitak tog finansijskog instrumenta ECL u iznosu jednakom očekivanom kreditnom gubitku tokom svog životnog veka. Kriterijumi za utvrđivanje da li imamo značajno povećanje kreditnog rizika su: pogoršanja kreditnog rejtinga obaveza i pogoršanje procene mogućnosti neizvršenja plaćanja (PD).

Kriterijumi za neispunjavanje obaveza, odnosno prelaska u Fazu 3, trebali bi se zasnivati na objektivnim dokazima kako sledi:

- dužnici, imaju značajne finansijske poteškoće,
- kada je u pitanju kršenje ugovornih obaveza, u pogledu glavnice i kamata,
- kada se dogodi bilo kakvo restrukturisanje postojećih uslova servisiranja obaveze iz finansijskog instrumenta,
- jasni dokazi / verovatnoća da dužnik bankrotira i / ili likvidira,
- Znakovi neaktivnosti u trgovanju (na finansijskim tržištima).

Sledeća tabela prikazuje vrednosti izloženosti na nivou faze. Na datum izveštavanja nemamo značajnih promena u kreditnom riziku od početnog priznavanja, stoga su sva finansijska sredstva u fazi 1.

	2022. ⁸			2021.		
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Faza 1	Faza 2	Faza 3
Tekući računi kod nerezidentnih banaka	206,400	-	-	151,912	-	-
Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i vladine obveznice)	666,959	-	-	632,970	-	-
Plasmani na tržištu novca	100,006	-	-	14,059	-	-
Bruto knjigovodstvena vrednost	973,365	-	-	798,941	-	-
Očekivani kreditni gubici (ECL)	(459)	-	-	(406)	-	-
Neto knjigovodstvena vrednost	972,906	-	-	798,535	-	-

⁸U 2022. godini, kao ni u uporednoj godini, nisu uključeni finansijski instrumenti za račune u vezi sa MMF-om, jer je procena/očekivanje da ova grupa nije izloženost koja nosi ispravke vrednosti za očekivane kreditne gubitke (ECL).

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Kretanja ECL-a u vezi sa finansijskom imovinom kojoj je CBK izložena su kako sledi:

	2022.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
ECL na dan 01. januara 2022.	406	-	-	406
Transferi do faze 1	-	-	-	-
Transferi do faze 2	-	-	-	-
Transferi do faze 3	-	-	-	-
ECL (smanjenje) /povećanje	53	-	-	53
Uticaj na ECL na kraju godine izloženosti prebačenih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje odbitka (priznaje se u prihodu od kamata)	-	-	-	-
Promene zbog izmena koje nisu rezultirale prestankom prepoznavanja	-	-	-	-
Promene u modelima i ulazima koji se koriste za ECL proračune	-	-	-	-
Korekcije deviznog kursa	-	-	-	-
Dana 31. decembra 2022.	459	-	-	459
	2021.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
ECL na dan 01. januara 2021.	1,339	-	-	1,339
Transferi do faze 1	-	-	-	-
Transferi do faze 2	-	-	-	-
Transferi do faze 3	-	-	-	-
ECL (smanjenje) /povećanje	(933)	-	-	(933)
Uticaj na ECL na kraju godine izloženosti prebačenih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje odbitka (priznaje se u prihodu od kamata)	-	-	-	-
Promene zbog izmena koje nisu rezultirale prestankom prepoznavanja	-	-	-	-
Promene u modelima i ulazima koji se koriste za ECL proračune	-	-	-	-
Korekcije deviznog kursa	-	-	-	-
Dana 31. decembra 2021.	406	-	-	406

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

c) Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će CBK imati poteškoća u pravovremenom ispunjavanju svojih finansijskih obaveza.

Upravljanje rizikom likvidnosti

Pristup CBK-a upravljanju likvidnošću je osigurati, koliko je to moguće, da ima dovoljno likvidnosti da pravovremeno podmiri svoje obaveze, kako u normalnim, tako i u nepovoljnim uslovima, bez stvaranja neprihvatljivih gubitaka ili rizika da naruši ugled CBK-a.

Politike za nadgledanje i adresiranje rizika likvidnosti utvrđuje Izvršni odbor CBK. CBK upravlja rizikom likvidnosti investirajući u kratkoročne depozite kod nerezidentnih banaka i držeći odgovarajuće iznose gotovine u svojim trezorima. Politike upravljanja likvidnošću postavljene su tako da osiguraju da čak i pod lošim uslovima CBK može da ispuni svoje obaveze. Nadgleda se dnevna pozicija likvidnosti i sprovodi se redovno testiranje otpornosti na likvidnost u raznim scenarijima koji pokrivaju i normalne i ozbiljnije tržišne uslove. Sve politike i postupci likvidnosti podležu pregledu i odobrenju od strane uprave CBK. Mesečni izveštaji koji pokrivaju likvidnosnu poziciju CBK redovno se dostavljaju članovima Odbora za investicije od strane Odeljenja za upravljanje aktivom.

Izloženost riziku likvidnosti

Preostalo ugovorno dospeće za finansijsku aktivu i pasivu, isključujući buduće isplate kamata:

	Napomena	Prenesena neto vrednost	Manje od 1 meseca	1-3 meseca	3 meseca do 1 godine	1 do 5 godina	preko 5 godina
31. decembar 2022.							
<i>Nederivativna aktiva</i>							
Gotovina		409,426	409,426	-	-	-	-
Tekući računi u stranim bankama	8	206,359	206,359	-	-	-	-
Hartije od vrednosti	9	666,597	-	51,407	140,605	456,480	18,105
Plasmani na tržištu novca	10	99,950	14,799	40,069	45,082	-	-
Račun kod MMF-a	11	229,784	178,039	-	12,936	38,809	-
		1,612,116	808,623	91,476	198,623	495,289	18,105
<i>Nederivativna pasiva</i>							
Prema domaćim bankama	15	(594,281)	(594,281)	-	-	-	-
Prema računima povezanim sa	16	(239,449)	(271)	-	(12,936)	(38,809)	(187,433)
Prema vladinim institucijama	17	(585,784)	(585,784)	-	-	-	-
Prema javnim i komercijalnim	18	(131,137)	(131,137)	-	-	-	-
Od zaduživanja	19	(1,938)	-	-	(228)	(912)	(798)
Ostala domaća pasiva	20	(756)	(756)	-	-	-	-
		(1,553,345)	(1,312,229)	-	(13,164)	(39,721)	(188,231)
		58,771	(503,606)	91,476	185,459	455,568	(170,126)

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

c. Rizik likvidnosti (nastavak)

31. decembar 2021.	Napomena	Neto knjigovodstvena vrednost	Manje od 1 meseca	1 do 3 meseca	3 meseca do godinu dana	1-5 godina	preko 5 godina
<i>Nederivativna aktiva</i>							
Gotovina		537,818	537,818	-	-	-	-
Tekući računi u stranim bankama	8	151,880	151,880	-	-	-	-
Hartije od vrednosti	9	632,602	-	27,849	346,143	224,592	34,018
Plasmani na tržištu novca	10	14,053	14,053	-	-	-	-
Račun kod MMF-a	11	239,903	176,544	12,251	-	51,108	-
		1,576,256	880,295	40,100	346,143	275,700	34,018
<i>Nederivativna pasiva</i>							
Prema domaćim bankama	15	(589,099)	(589,099)	-	-	-	-
Prema računima povezanim sa	16	(248,584)	(268)	(12,251)	-	(51,108)	(184,957)
Prema vladinim institucijama	17	(608,362)	(608,362)	-	-	-	-
Prema javnim i komercijalnim	18	(77,392)	(77,392)	-	-	-	-
Od zaduživanja	19	(2,139)	-	-	(225)	(901)	(1,013)
Ostala domaća pasiva	20	(756)	(756)	-	-	-	-
		(1,526,332)	(1,275,877)	(12,251)	(225)	(52,009)	(185,970)
		49,924	(395,582)	27,849	345,918	223,691	(151,952)

Da bi upravljala rizikom likvidnosti koji proizlazi iz finansijskih obaveza, CBK drži likvidnu imovinu koja se sastoji od gotovine i gotovinskih ekvivalenata i hartija od vrednosti za koje postoji aktivno i likvidno tržište.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

c) Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će promene tržišnih cena, kao što su kamatne stope, cene deonica, devizni kursevi i kreditne stope (koji se ne odnose na promene u kreditnoj sposobnosti zajmoprimca/izdavaoca) uticati na prihod CBK-a ili vrednost finansijskih instrumenata koju ona drži. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je upravljanje i kontrola izloženosti tržišnom riziku u okviru prihvatljivih parametara uz optimizaciju prinosa ulaganja.

Upravljanje tržišnim rizicima

Poslovanje CBK-a je podložno riziku fluktuacije kamatnih stopa u meri u kojoj imovina i obaveze koje nose kamatu dospevaju ili se menjaju u različitim vremenima ili iznosima. Sredstva i obaveze sa promenljivom kamatnom stopom su izloženi osnovnom riziku, koji predstavlja promenu karakteristika promene cena različitih indeksa sa promenljivom kamatnom stopom.

Aktivnosti upravljanja rizikom imaju za cilj da optimizuju neto prihod od kamata na osnovu nivoa tržišnih kamatnih stopa u skladu sa strategijama delatnosti CBK-a. Izloženost CBK-a tržišnom riziku se odnosi samo na portfelje kojima se ne može trgovati.

Izloženost riziku kamatne stope - netržišni portfelji

Glavni rizik kome su izloženi netržišni portfoliji je rizik gubitka usled fluktuacije budućih novčanih tokova ili pravih vrednosti finansijskih instrumenata usled promene tržišnih stopa. Rizikom kamatne stope se prvenstveno upravlja praćenjem razlika između kamatnih stopa i unapred odobrenim limitima za intervale revalorizacije. Odbor za ulaganja je organ koji prati sprovođenje ovih ograničenja.

Sažetak pozicije CBK-a u vezi sa razlikom između kamatnih stopa portfelja kojim se ne može trgovati je predstavljen u sledećoj tabeli.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskom rizikom (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

Izlaganje prema riziku kamatne stope - portfelji kojima se ne može trgovati

31. decembar 2022.	Beleška	Neto knjigovodstvena vrednost					
		Manje od 3 meseca	Od 3 do 6 meseci	Od 6 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Više od 5 godina	
Tekući računi kod stranih banaka	8	206,359	206,359	-	-	-	-
Hartije od vrednosti (Obveznice i trezorski zapisi)	9	666,597	-	10,109	34,499	567,624	54,365
Plasmani na tržištu novca	10	99,950	24,774	30,094	35,090	9,992	-
Sredstva na računima povezanim sa MMF-om	11	229,784	178,039	-	-	51,745	-
Ukupno		1,202,690	409,172	40,203	69,589	629,361	54,365
Obaveze prema domaćim bankama	15	(594,281)	(594,281)	-	-	-	-
Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om	16	(239,449)	(271)	-	-	(51,745)	(187,433)
Obaveze prema vladinim institucijama	17	(585,784)	(585,784)	-	-	-	-
Obaveze prema privrednim i javnim licima	18	(131,137)	(131,137)	-	-	-	-
Od zaduživanja	19	(1,938)	-	-	-	-	(1,938)
Ostale domaće obaveze	20	(756)	(756)	-	-	-	-
Ukupno		(1,553,345)	(1,312,229)	-	-	(51,745)	(189,371)
Promena		(350,655)	(903,057)	40,203	69,589	577,616	(135,006)

31. decembar 2021.	Beleška	Neto knjigovodstvena vrednost					
		Manje od 3 meseca	Od 3 do 6 meseci	Od 6 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Više od 5 godina	
Tekući računi kod stranih banaka	8	151,880	151,880	-	-	-	-
Hartije od vrednosti (Obveznice i zapisi Trezora)	9	632,602	-	-	6,635	518,894	107,073
Plasmani na tržištu novca	10	14,053	14,053	-	-	-	-
Sredstva na računima povezanim sa MMF-om	11	239,903	176,544	-	-	63,359	-
Ukupno		1,038,438	342,477	-	6,635	582,253	107,073
Obaveze prema domaćim bankama	15	(589,099)	(589,099)	-	-	-	-
Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om	16	(248,584)	(268)	-	-	(63,359)	(184,957)
Obaveze prema vladinim institucijama	17	(608,362)	(608,362)	-	-	-	-
Obaveze prema privrednim i javnim licima	18	(77,392)	(77,392)	-	-	-	-
Od zaduživanja	19	(2,139)	-	-	-	-	(2,139)
Ostale domaće obaveze	20	(756)	(756)	-	-	-	-
Ukupno		(1,526,332)	(1,275,877)	-	-	(63,359)	(187,096)
Promena		(487,894)	(933,400)	-	6,635	518,894	(80,023)

Finansijska imovina i obaveze koje ne nose kamatu nisu uključene u gornju tabelu.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskom rizikom (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

Opštim netrgovinskim rizikom kamatnih stopa kojima se ne može trgovati upravlja Odeljenje za upravljanje sredstvima, koje koristi ulaganja u hartije od vrednosti i bankarske depozite za upravljanje opštim rizikom koji proističe iz netrgovinskih aktivnosti CBK-a.

Upravljanje rizikom kamatne stope u odnosu na ograničenje promene kamatne stope se završava praćenjem osetljivosti imovine i obaveza CBK-a na različite standardne i nestandardne scenarije kamatnih stopa. Standardni scenariji koji se periodično procenjuju uključuju paralelni pad ili porast svih kriva povraćaja od 100 osnovnih bodova („ob”). Analiza osetljivosti CBK-a na povećanje ili smanjenje tržišnih kamatnih stopa (pod pretpostavkom da nema asimetričnog kretanja krive povraćaja i nepromenjenog finansijskog stanja) je sledeća :

2022.

	100 ob	100 ob
	Porast	Pad
Procijenjeni efekat na dobiti (gubitku)	(3,507)	3,507

2021

	100 ob	100 ob
	Porast	Pad
Procijenjeni efekat na dobiti (gubitku)	(4,879)	4,879

Izloženost drugim tržišnim/valutnim rizicima portfelja kojima se ne može trgovati

CBK je izložena PPP-u („Posebna prava povlačenja” ili „SDR“ – Special Drawing Rights) u vezi sa svojom imovinom i obavezama u MMF-u, kao i USD-u u vezi sa njenom imovinom u obliku tekućih računa kod nerezidentnih banaka i ulaganja u hartije od vrednosti u dolarima, koje neprekidno prati. Izloženost CBK-a deviznom riziku je sledeća:

2022.

	PPP		USD	
	100 ob	100 ob	100 ob	100 ob
	Porast	Pad	Porast	Pad
Procijenjeni efekat na dobiti (gubitku)	51	(51)	(98)	98

2021.

	100 ob	100 ob	100 ob	100 ob
	Porast	Pad	Porast	Pad
Procijenjeni efekat na dobiti (gubitku)	42	(42)	(92)	92

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskom rizikom (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

31. decembar 2022.	Evra	USD (Ekvivalentno u evrima)	PPP (Ekvivalentno u evrima)	Ukupno
Imovina				
Gotovina	409,426	-	-	409,426
Tekući računi kod stranih banaka	206,012	347	-	206,359
Hartije od vrednosti (Obveznice i trezorski zapisi)	661,916	4,681	-	666,597
Plasmani na tržištu novca	95,168	4,782	-	99,950
Sredstva na računima povezanim sa MMF-om	1,158	-	314,405	315,563
Ostala sredstva	2,709	-	-	2,709
Ukupno	1,376,389	9,810	314,405	1,700,604
Obaveze				
Obaveze prema domaćim bankama	594,281	-	-	594,281
Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om	1,201	-	317,535	318,736
Obaveze prema vladinim institucijama	585,784	-	-	585,784
Obaveze prema privrednim i javnim licima	131,137	-	-	131,137
Od zaduživanja	-	-	1,938	1,938
Ostale domaće obaveze	2,444	-	-	2,444
Ukupno	1,314,847	-	319,473	1,634,320
Neto pozicija za strane valute	61,542	9,810	(5,068)	66,284
31. decembar 2021.	Evra	USD (Ekvivalentno u evrima)	PPP (Ekvivalentno u evrima)	Ukupno
Imovina				
Gotovina	537,818	-	-	537,818
Tekući računi kod stranih banaka	151,552	328	-	151,880
Hartije od vrednosti (Obveznice i zapisi Trezora)	628,188	4,414	-	632,602
Plasmani na tržištu novca	9,638	4,415	-	14,053
Sredstva na računima povezanim sa MMF-om	144	-	323,649	323,793
Ostala sredstva	2,187	-	-	2,187
Ukupno	1,329,527	9,157	323,649	1,662,333
Obaveze				
Obaveze prema domaćim bankama	589,099	-	-	589,099
Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om	145	-	325,708	325,853
Obaveze prema vladinim institucijama	608,362	-	-	608,362
Obaveze prema privrednim i javnim licima	77,392	-	-	77,392
Od zaduživanja	-	-	2,139	2,139
Ostale domaće obaveze	2,418	-	-	2,418
Ukupno	1,277,416	-	327,847	1,605,263
Neto pozicija za strane valute	52,111	9,157	(4,198)	57,070

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskom rizikom (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

CBK uglavnom obavlja operacije u evrima, a strane valute sa kojima CBK posluje su uglavnom „Posebna prava povlačenja” („PPP”) i američki dolari (USD). Kursevi korišćeni za prevođenje na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine su bili sledeći:

	2022.	2021.
	Evra	Evra
1 PPP	1.25291	1.23748
1 USD	0.93756	0.88292

PPP su dodatna rezervna sredstva, kao podrška u deviznim transakcijama, koje definiše i održava Međunarodni monetarni fond (MMF). Iako PPP sami po sebi nisu valuta, oni predstavljaju potencijalnu potražnju za valutama zemalja članica MMF-a sa kojima se mogu razmenjivati. PPP su nastali 1969. godine, kao rezultat nedostatka sredstava u željenim valutama tog vremena, kao što su američki dolar i zlato, vrednost PPP-a je određena kao prosek korpe pet glavnih valuta, evra, američkog dolara, britanske funte, japanskog jena i kineskog ženminbija.

USD su sredstva tekućeg računa i oročenja preko noći (poput repo) kod Federalnih rezervi Njujorka.

(e) Operativni rizik

Operativni rizik je rizik od direktnih ili indirektnih gubitaka uzrokovanih različitim uzrocima koji se odnose na procese, osoblje, tehnologiju i infrastrukturu CBK-a, kao i druge spoljne faktore pored kreditnog, tržišnog i rizika likvidnosti, kao što su pravni i regulatorni zahtevi, kao i široko prihvaćeni standardi korporativnog ponašanja. Operativni rizik proizilazi iz svih operacija CBK-a i utiče na sve organizacione jedinice.

Cilj CBK-a je da upravlja operativnim rizikom i želi da uravnoteži izbegavanje finansijskih gubitaka i štete po ugled CBK-a efikasnim upravljanjem troškovima.

Osnovna odgovornost za razvoj i sprovođenje kontrola za praćenje operativnog rizika pripada svakoj organizacionoj jedinici preko svog rukovodstva. Ova odgovornost je praćena usklađenošću sa svim standardima CBK-a za upravljanje operativnim rizikom u sledećim oblastima:

- Zahtevi za podelu dužnosti i odgovornosti, uključujući tu i nezavisno ovlašćenje za transakcije;
- Zahtevi za procene i praćenje transakcija;
- Usklađenost sa regulatornim i zakonskim zahtevima;
- Dokumentacija kontrola i postupaka;
- Zahtevi za periodičnu procenu operativnog rizika i podobnosti kontrola i postupaka za upravljanje ovim rizikom;
- Zahtevi za prijavljivanje operativnih gubitaka i predlaganje popravnih radnji;
- Razvoj planova za vanredne situacije;
- Obuka i stručno usavršavanje;
- Etički standardi i dobrog ponašanja;
- Smanjenje rizika, uključujući osiguranje, kada je to delotvorno.

Usklađenost sa standardima CBK-a je podržana programom periodičnog izveštavanja koji pregleda Odeljenje za upravljanje rizikom i unutrašnju reviziju. Nalazi ocena i Odeljenja za upravljanje rizicima i za unutrašnju reviziju razmatraju se sa rukovodstvom organizacione jedinice sa kojom je povezano, a isti se dostavljaju i razmatraju u Odboru za reviziju i organima za donošenje odluka CBK-a.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskom rizikom (nastavak)

(f) Upravljanje kapitalom

U skladu sa zakonom, CBK stvara i održava opštu rezervu. Opšta rezerva se ne može koristiti, izuzev u svrhu pokrivanja gubitaka koje je pretrpela CBK. Pored toga, CBK će kreirati neostvarene račune revalorizacionih rezervi koje proizilaze iz neostvarenih dobitaka i gubitaka zbog svojih pozicija u stranim valutama, zlatu, finansijskim instrumentima i drugim sredstvima.

U skladu sa Zakonom br. 03/L-209, neto prihod ili neto gubitak CBK-a se obračunava u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI).

Zarade dostupne za distribuciju biće određeni:

- odbijanjem od neto prihoda ukupnog iznosa neostvarenih revalorizacionih prihoda, i izdvajanje jednakog iznosa na odgovarajući račun neostvarenih revalorizacionih rezervi; i
- odbijanjem sa odgovarajućeg računa nerealizovanih revalorizacionih rezervi i dodavanje neraspodeljenoj dobiti iznosa bilo koje neostvarene dobiti koja je odbijena od neto dobiti jedne ili više prethodnih godina i ostvarena tokom tekuće finansijske godine.

Neostvoreni revalorizacioni gubici će se prenositi na odgovarajuće neostvarene račune revalorizacionih rezervi do trenutka kada ovi računi revalorizacionih rezervi budu nulti, pošto će se ovi gubici pokriti iz dobiti tekuće godine, zatim iz opštih rezervi, a zatim odobrenjem kapitalnih računa.

U skladu sa članom 56. stav 1.1. Zakona br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosovo, zarade dostupne za distribuciju će se prvo raspodeliti u opštu rezervu, dok ukupan iznos početnog kapitala i opštih rezervi ne bude jednak pet odsto (5%) monetarne obaveze Centralne banke.

Deo od 50% od zarade dostupne za distribuciju koji preostane nakon ispunjavanja kriterijuma od 5% gore navedenog, se treba preneti Ministarstvu finansija. Dok, preostalih 50% mora biti raspodeljeno na račun opštih rezervi CBK-a.

Zarade dostupne za distribuciju

Opis	2022.	2021.
Ukupni sveobuhvatni prihodi za godinu	8,552	6,116
Od kojih su neostvoreni prihodi (dobiti) od revalorizacije (napomena 29)	542	1,529
Od kojih su neostvoreni gubici revalorizacije koji su ostvareni u tekućoj godini	-	-
Prihodi koji se mogu raspodeliti	8,010	4,587

Kapital, račun opšte rezerve i zarade dostupne za distribuciju

	2022.	2021.
Kapital	30,000	30,000
Opšte rezerve	31,444	26,857
Zarade dostupne za distribuciju	8,010	4,587
Ukupan kapital, račun opšte rezerve i zarade dostupne za distribuciju	69,454	61,444

Ukupne monetarne obaveze

	2022.	2021.
Obaveze prema domaćim komercijalnim bankama	594,281	589,099
Obaveze prema vladinim institucijama	585,784	608,362
Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om ⁹	187,704	185,225
Obaveze prema javnim i komercijalnim institucijama	131,137	77,392
Obaveze od zaduživanja	1,938	2,139
Ostale monetarne obaveze	756	756
Ukupne monetarne obaveze	1,501,600	1,462,973
Odnos prema članu 56. stav 1.1.	4.63%	4.20%

⁹ Izuzimajući račune hartija od vrednosti i obračunska sredstva.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskom rizikom (nastavak)

(g) Upravljanje imovinom

U skladu sa Zakonom 03/L-209 i Zakonom 03/L-048, CBK-u je dodeljena odgovornost za pravljenje i upravljanje ovlašćenim ulaganjima u ime Ministarstva finansija.

5. Korišćenje procena i prosuđivanja

Sastavljanje finansijskih izveštaja podrazumeva korišćenje neizvesnih procena i pretpostavki o budućim događajima koji utiču na iznose priznate za sredstva, obaveze, prihode i rashode. Rukovodstvo razgovara sa Odborom Centralne Banke o razvoju, izboru i predstavljanju kritičnih računovodstvenih politika i procena CBK-a, kao i o primeni ovih politika i procena. Procene i prosuđivanja se stalno preispituju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se veruje da su razumni pod određenim okolnostima. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od procenjenih. Procene i pretpostavke se revidiraju na stalnoj osnovi. Revizije procene se priznaju prospektivno.

Glavni izvori nesigurnosti u merenju

Rezervisanja za kreditne gubitke

Imovina registrovana sa amortizovanim rashodima se procenjuju na stalnoj osnovi, kako bi se identifikovalo moguće umanjeње vrednosti imovine. Nesigurnosti u proceni koje mogu rezultirati materijalnim prilagođavanjem u izveštajnom periodu su prikazane u slučaju: utvrđivanja podataka za merni model ECL-a, uključujući informacije o budućnosti i glavne pretpostavke koje se koriste u proceni nadoknadivih novčanih tokova. Specifični činioci u ukupnom iznosu provizija za obezvređenje finansijskih sredstava procenjuju se pojedinačno i zasnivaju se na najboljoj proceni upravljanja sadašnjom vrednošću očekivanih novčanih tokova za koje se očekuje da će biti primljeni. Kako bi obračunali ovi tokovi gotovine, rukovodstvo procenjuje finansijsku situaciju strane u transakciji i neto prodajnu vrednost bilo kog stavljenog kolaterala.

Pandemija COVID-19 i drugi globalni događaji

U finansijskim izveštajima za 2021. i 2022. godinu, međunarodne rezerve banke, koje se sastoje od visoko procenjenih hartija od vrednosti i kratkoročnih bankarskih depozita (u evrima), nisu bile materijalno pogođene globalnim ekonomskim usporavanjem ili pogoršanjem tržišnih uslova, kao rezultat pandemije, inflacije i drugih kriza ovih godina na globalnom nivou. Isto tako, ne procenjujemo da će to imati uticaja u narednoj godini nakon izveštajne godine.

Tokom 2021. godine, postojala je novo izdavanje od MMF-a koje je povećalo međunarodne rezerve u vaučerima PPP-a (SDR) za svoje članice, povećanje koje je takođe koristilo Kosovu, povećavajući međunarodne rezerve Kosova pri MMF-u za oko 100 miliona evra [ili oko 79 miliona PPP (SDR)]. Tokom 2022. godine nije bilo značajnije slične promene računovodstvenih politika.

Kritična računovodstvena prosuđivanja u primeni računovodstveni politika CBK-a

Kritična računovodstvena prosuđivanja izvršena tokom primene računovodstvenih politika CBK-a uključuju:

Klasifikacija finansijske imovine i obaveza

Računovodstvene politike CBK-a stvaraju mogućnost da se imovina i obaveze od početka plasiraju u različite računovodstvene kategorije prema određenim okolnostima.

U klasifikaciji finansijskih sredstava kao držanih radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova, CBK je pokazala da ima pozitivnu nameru i sposobnost da drži sredstva do datuma dospeća, kao što se zahteva računovodstvenim politikama.

Takođe, prosuđivanja doneta u primeni računovodstvenih politika koje imaju značajan uticaj na iznose priznate u finansijskim izveštajima su: utvrđivanje kriterijuma za procenu da li je kreditni rizik finansijskog sredstva značajno porastao od početnog priznavanja, određivanje metodologije za uključivanje informacija o budućnosti u merenje očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) i izbor i odobravanje modela koji se koriste za merenje ECL-a.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

6. Finansijska imovina i obaveze (računovodstvene klasifikacije i pravilne vrednosti)

Tabela ispod predstavlja klasifikaciju za svaku klasu finansijskih sredstava i obaveza CBK-a, kao i njihove pravilne vrednosti. Sva finansijska sredstva i obaveze se mere prema amortizovanoj vrednosti.

31. decembar	Beleška	2022.		2021.	
		Amortizovani rashod	Prava vrednost	Amortizovani rashod	Prava vrednost
Gotovina	7	409,426	409,426	537,818	537,818
Tekući računi u stranim bankama	8	206,359	206,359	151,880	151,880
Hartije od vrednosti	9	666,597	645,095	632,602	631,621
Plasmani na tržištu novca	10	99,950	99,950	14,053	14,053
Imovina u vezi sa MMF-om	11	315,563	315,563	323,793	323,793
Ostala imovina	14	176	176	129	129
		1,698,071	1,676,569	1,660,275	1,659,294
Obaveze prema domaćim bankama	15	594,281	594,281	589,099	589,099
Obaveze prema računima u vezi sa MMF-om	16	318,736	318,736	325,853	325,853
Obaveze prema vladine institucije	17	585,784	585,784	608,362	608,362
Obaveze prema javnim i komercijalnim subjektima	18	131,137	131,137	77,392	77,392
Od zaduživanja	19	1,938	1,938	2,139	2,139
Ostale domaće obaveze	20	756	756	756	756
		1,632,632	1,632,632	1,603,601	1,603,601

7. Gotovina

Gotovina je denominirana u eurima

	2022.	2021.
Gotovina	409,426	537,818
Ukupna vrednost	409,426	537,818

8. Tekući računi u stranim bankama

Ovi računi se drže u sledećim bankama:

	2022	2021
Deutsche Bundesbank	142,288	64,669
Raiffeisen Zentralbank	330	9,944
Deutsche Bank	214	31,596
Banque centrale du Luxembourg	63,102	44,985
Commerzbank AG	138	441
Federal Reserve Bank (FED-NY)	328	277
Ukupna noseća vrednost	206,400	151,912
Očekivani kreditni gubici (ECL)	(41)	(32)
Ukupna neto vrednost	206,359	151,880

CBK je do 27. jula 2022. godine plaćala negativne stope za stanja na nostro tekućim računima u korespondentnim bankama (prema određenim ograničenjima koje su one odredile). Od 27. jula (pozivajući se na odluku ECB da promeni osnovnu kamatnu stopu od 27. jula 2022, 14. septembra, 2. novembra i 21. decembra 2022), CBK prima kamatu od pozitivnih stopa na nostro tekuće račune kod Deutsche Bundesbank i Banque Cetrale du Luxembourg (prema određenim granicama koje su oni odredili). Kamatna stopa za izveštajni period je između 1,85% i 2%.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

8. Tekući računi u stranim bankama (nastavak)

Relevantna kretanja odgovarajućih ECL-a za tekuće račune sa nerezidentnim bankama su sledeća:

	2022.			
	1. faza	2. faza	3. faza	Ukupno
ECL 1. januara 2022.	32	-	-	32
Transferi u 1. fazi	-	-	-	-
Transferi u 2. fazi	-	-	-	-
Transferi u 3. fazi	-	-	-	-
ECL (smanjenje) / porast po godini	9	-	-	9
Uticao ECL-a na kraju godine izloženosti transferisanih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje sniženja (poznati kao prihodi od kamate)	-	-	-	-
Promene usled izmena koje ne rezultiraju odjavom	-	-	-	-
Promene u modelima i unosima koji se koriste za obračune ECL-a	-	-	-	-
Uređenja valutnog kursa	-	-	-	-
31. decembra 2022.	41	-	-	41

	2021			
	1. faza	2. faza	3. faza	Ukupno
ECL 1. januara 2021.	363	-	-	363
Transferi u 1. fazi	-	-	-	-
Transferi u 2. fazi	-	-	-	-
Transferi u 3. fazi	-	-	-	-
ECL (smanjenje) / porast po godini	(331)	-	-	(331)
Uticao ECL-a na kraju godine izloženosti transferisanih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje sniženja (poznati kao prihodi od kamate)	-	-	-	-
Promene usled izmena koje ne rezultiraju odjavom	-	-	-	-
Promene u modelima i unosima koji se koriste za obračune ECL-a	-	-	-	-
Uređenja valutnog kursa	-	-	-	-
31. decembra 2021.	32	-	-	32

9. Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i obveznice)

Obe kategorije koje su deo grupacije su dužničke papire koje izdaju zemlje Evropske unije, Amerika i Kosovo i koje se mere po amortizovanom trošku. Trezorski zapisi prikazani u nastavku imaju rok dospeća do jedne godine. Dok trezorske obveznice imaju do 7 godina. Efektivna kamatna stopa na hartije od vrednosti kreće se od -0,014% do 3,023% godišnje u 2022. (2021: -0,014% do 3,023% godišnje).

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

9. Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i obveznice) (nastavak)

Analitičko obelodanjivanje hartija od vrednosti prema vrsti i državama koje ih izdaju:

Prema državama:

Država	2022.			2021.		
	Računovodstvena vrednost	Očekivan i kreditni gubici	Neto računovodstvena vrednost	Računovodstvena vrednost	Očekivan i kreditni gubici	Neto računovodstvena vrednost
Nemačka	95,693	(40)	95,653	65,703	(32)	65,671
Francuska	59,988	(28)	59,960	10,011	(16)	9,995
Holandija	48,956	(18)	48,938	12,122	(4)	12,118
Finska	51,251	(18)	51,233	-	-	-
Slovenija	21,021	(13)	21,008	-	-	-
Luksembur	13,520	(1)	13,519	87,452	(17)	87,435
Belgija	51,308	(22)	51,286	-	-	-
Danska	6,014	(1)	6,013	6,027	(3)	6,024
Austrija	9,971	(2)	9,969	72,366	(21)	72,345
Irska	52,379	(4)	52,375	102,229	(11)	102,218
Amerika	4,681	(1)	4,680	4,414	(1)	4,413
Italija	38,973	(24)	38,949	40,107	(63)	40,044
Poljska	15,810	(35)	15,775	15,962	(35)	15,927
Kosovo	197,394	(156)	197,239	216,577	(165)	216,412
Ukupno	666,959	(362)	666,597	632,970	(368)	632,602

Prema vrsti:

	2022.			2021.		
	Računovodstvena vrednost	Očekivani kreditni gubici	Neto računovodstvena vrednost	Računovodstvena vrednost	Očekivani kreditni gubici	Neto računovodstvena vrednost
Trezorski zapisi	24,642	(6)	24,636	4,414	(1)	4,413
Obveznice	642,317	(356)	641,961	628,556	(367)	628,189
Ukupno	666,959	(362)	666,597	632,970	(368)	632,602

Odgovarajuća kretanja ECL-a za dužničke hartije od vrednosti po amortizovanoj vrednosti su sledeća:

	2022.			
	1. faza	2. faza	3. faza	Ukupno
ECL 1. januara 2022.	368	-	-	368
Transferi u 1. fazi	-	-	-	-
Transferi u 2. fazi	-	-	-	-
Transferi u 3. fazi	-	-	-	-
ECL (smanjenje) / porast po godini	(6)	-	-	(6)
Uticaj ECL-a na kraju godine izloženosti transferisanih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje sniženja (poznati kao prihodi od kamate)	-	-	-	-
Promene usled izmena koje ne rezultiraju odjavom	-	-	-	-
Promene u modelima i unosima koji se koriste za obračune ECL-a	-	-	-	-
Uređenja valutnog kursa	-	-	-	-
31. decembra 2022.	362	-	-	362

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

9. Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i obveznice) (nastavak)

Odgovarajuća kretanja ECL-a za dužničke hartije od vrednosti po amortizovanoj vrednosti su sledeća (nastavak)

	2021.			
	1. faza	2. faza	3. faza	Ukupno
ECL 1. januara 2021.	966	-	-	966
Transferi u 1. fazi	-	-	-	-
Transferi u 2. fazi	-	-	-	-
Transferi u 3. fazi	-	-	-	-
ECL (smanjenje) / porast po godini	(598)	-	-	(598)
Uticaj ECL-a na kraju godine izloženosti transferisanih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje sniženja (poznati kao prihodi od kamate)	-	-	-	-
Promene usled izmena koje ne rezultiraju odjavom	-	-	-	-
Promene u modelima i unosima koji se koriste za obračune ECL-a	-	-	-	-
Uređenja valutnog kursa	-	-	-	-
31. decembra 2021.	368	-	-	368

U sledećoj tabeli je prikazana geografska raspodela ulaganja u hartije od vrednosti, uključujući minimalne, maksimalne i prosečne efektivne kamatne stope. Isto tako i procenat koncentracije i dospeća na državama.

2022

Država	Minimalni prinos	Maksimalni prinos	Prosečan prinos	Prosečna vrednost	Ukupni postotak težine	Dospeće
Nemačka	0.083606%	1.713005%	0.610513%	95,693	14.35%	2023 - 2025
Francuska	0.856348%	1.350168%	1.110888%	59,988	8.99%	2023 - 2025
Holandija	0.401329%	2.110753%	1.078297%	48,956	7.34%	2024 - 2026
Finska	0.516549%	1.339458%	0.794837%	51,251	7.68%	2023 - 2025
Slovenija	0.472334%	0.472334%	0.472334%	21,021	3.15%	2025
Luksemburg	0.867848%	1.164139%	1.015994%	13,520	2.03%	2023 - 2025
Belgija	0.220161%	1.927772%	0.925997%	51,308	7.69%	2023 - 2027
Danska	0.039471%	0.039471%	0.039471%	6,014	0.90%	2023
Austrija	0.550091%	0.550091%	0.550091%	9,971	1.49%	2023
Irska	0.128851%	0.556740%	0.342796%	52,379	7.85%	2023 - 2024
Amerika	1.017679%	1.017679%	1.017679%	4,681	0.70%	2023
Italija	-0.014030%	0.052825%	0.019397%	38,973	5.84%	2026
Poljska	0.057678%	0.072308%	0.066451%	15,810	2.37%	2027 - 2028
Kosovo	0.702013%	3.022899%	1.676068%	197,394	29.60%	2023 - 2028
Ukupno				666,959	100%	

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

9. Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i obveznice) (nastavak)

2021

Država	Minimalna kuponska kamata	Maksimalna kuponska kamata	Prosečna kuponska kamata	Računovodstvena vrednost	Ukupni postotak težine	Dospeće
Nemačka	0.081030%	0.116846%	0.093827%	65,703	10.38%	2022 - 2023
Francuska	0.054809%	0.074934%	0.064997%	10,011	1.58%	2022
Holandija	0.103064%	0.153385%	0.128224%	12,122	1.92%	2022
Finska	-	-	-	-	-	-
Slovenija	-	-	-	-	-	-
Luksemburg	0.103429%	0.167596%	0.134248%	87,452	13.82%	2022
Belgija	-	-	-	-	-	-
Danska	0.039471%	0.039471%	0.039471%	6,027	0.95%	2023
Austrija	0.018695%	0.020095%	0.019492%	72,366	11.43%	2022
Irska	0.082635%	0.128851%	0.111529%	102,229	16.15%	2022 - 2023
Amerika	0.078061%	0.078061%	0.078061%	4,414	0.70%	2022
Italija	-0.014030%	0.052825%	0.019397%	40,107	6.34%	2026
Poljska	0.057678%	0.072308%	0.066451%	15,962	2.52%	2027 - 2028
Kosovo	0.191021%	3.022899%	1.409325%	216,577	34.22%	2022 - 2028
Ukupno				632,970	100%	

10. Plasmani na tržištu novca

Plasmani na tržištu novca su sastavljeni na sledeći način :

	2022.			2021.		
	Računovodstvena vrednost	Očekivani kreditni gubici	Neto računovodstvena vrednost	Računovodstvena vrednost	Očekivani kreditni gubici	Neto računovodstvena na vrednost
Oročeni depoziti						
Deutsche Bank	45,000	(53)	44,947	-	-	-
Banque Centrale De Luxemburg	50,000	(2)	49,998	-	-	-
Federal Reserve Bank (FED-NY)	4,782	(1)	4,781	4,415	(1)	4,414
Banka Kombëtare Tregtare Kosova	-	-	-	9,644	(5)	9,639
	99,782	(56)	99,726	14,059	(6)	14,053
Obračunata (akrualna) kamata në oročenih depozita						
Deutsche Bank	49	-	49	-	-	-
Banque Centrale De Luxemburg	174	-	174	-	-	-
Federal Reserve Bank (FED-NY)	1	-	1	-	-	-
Banka Kombëtare Tregtare Kosova	-	-	-	-	-	-
	224	-	224	-	-	-
Ukupno	100,006	(56)	99,950	14,059	(6)	14,053

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

10. Plasmani na tržištu novca (nastavak)

Aktivni plasmani u evrima na datum izveštavanja su iznosili 45 miliona kod Deutsche Bank, 50 miliona kod Centralne banke Luksemburga. Kao i da imamo plasman od 5 miliona USD sa oročenim FED-om na datum izveštavanja.

Kretanja odgovarajućih ECL-a za depozitne račune u nerezidentnim bankama sa amortizovanim rashodima su sledeća:

	2022.			
	1. faza	2. faza	3. faza	Ukupno
ECL 1. januara 2022.	6	-	-	6
Transferi u 1. fazi	-	-	-	-
Transferi u 2. fazi	-	-	-	-
Transferi u 3. fazi	-	-	-	-
ECL (smanjenje) / porast po godini	50	-	-	50
Uticaj ECL-a na kraju godine izloženosti transferisanih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje sniženja (poznati kao prihodi od kamate)	-	-	-	-
Promene usled izmena koje ne rezultiraju objavom	-	-	-	-
Promene u modelima i unosima koji se koriste za obračune ECL-a	-	-	-	-
Uređenja valutnog kursa	-	-	-	-
31. decembra 2022.	56	-	-	56
	2021.			
	1. faza	2. faza	3. faza	Ukupno
ECL 1. januara 2021.	70	-	-	70
Transferi u 1. fazi	-	-	-	-
Transferi u 2. fazi	-	-	-	-
Transferi u 3. fazi	-	-	-	-
ECL (smanjenje) / porast po godini	(64)	-	-	(64)
Uticaj ECL-a na kraju godine izloženosti transferisanih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje sniženja (poznati kao prihodi od kamate)	-	-	-	-
Promene usled izmena koje ne rezultiraju objavom	-	-	-	-
Promene u modelima i unosima koji se koriste za obračune ECL-a	-	-	-	-
Uređenja valutnog kursa	-	-	-	-
31. decembra 2021.	6	-	-	6

Plasmani na tržištu novca su u evrima i dolarima, efektivna kamatna stopa tokom 2022. godine se kreće od 0,05% do 4,30% na godišnjem nivou (2021: -0,60% do 0,25% na godišnjem nivou) i ima početni rok dospeća od 1 do 367 dana (2021: od 1 do 365 dana). Depoziti imaju minimalni kreditnu procenu od AAA/Aaa/AAA do A-/A3/A-, prema proceni za 2022. godinu od strane Standard & Poors / Moody's/ Fitch.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

11. Sredstva u vezi sa MMF-om (Međunarodni monetarni fond)

	2022	2021
Kvota MMF-a	103,491	102,216
Hartije od vrednosti PPP-a	159,169	158,074
Obračunata kamata	1,158	144
MMF	263,818	260,434
Vlada		
Zahtev od strane Vlade za korišćenje sredstava MMF-a (SBA i RFI)	51,745	63,359
Ukupno	315,563	323,793

Gore navedena sredstva se odnose na prijem Kosova u MMF-u u junu 2009. U vezi sa članstvom Kosova u MMF-u, CBK deluje kao depozitar i fiskalni agent.

Ovo je u skladu sa Zakonom br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosovo i Zakonom br. 03-L-152 o članstvu Republike Kosovo u Međunarodnom monetarnom fondu i organizacijama Svetske banke.

Kvota MMF-a predstavlja kvotu za upis koja se utvrđuje u trenutku prijema i izražava se u PPP-u. Povećanje predstavlja povećanje kvote sa 59 miliona PPP-a na 82,6 miliona (dok su gore navedeni u napomeni 11 izraženi u evrima), a vrednosti su određene na osnovu pravila i propisa odluka MMF-a.

Hartije od vrednosti PPP-a predstavljaju sredstva odobrena od strane Odbora guvernera MMF-a prema raspodeli PPP-a zemljama članicama MMF-a (odluke donete 28. avgusta 2009. i 9. septembra 2009. godine). Kao i nova alokacija/raspodela za 2021. (kako je definisao MMF) u iznosu od 79.168.385 PPP (SDR) koju je odobrio Odbor guvernera MMF-a 2. avgusta 2021. godine i sa datumom stupanja na snagu 23. avgusta 2021. godine. Kao rezultat stavke hartije od vrednosti PPP-a u MMF-u u ime Republike Kosovo je povećano za dotičnu vrednost od efektivnog datuma transakcije. Hartije od vrednosti PPP-a imaju koristi od godišnjih kamatnih stopa u 2022. koje se kreću od 0,050% do 2,916% godišnje (2021: 0,050% do 0,115% godišnje).

Zahtev Vlade za korišćenje sredstava MMF-a predstavlja obaveze Vlade koje proizilaze iz potpisivanja sporazuma na čekanju između Vlade Kosova i MMF-a u junu 2010, aprilu 2012. i julu 2018. godine, preko kojeg je Vlada Kosova koristila od MMF-a liniju za korišćenje sredstava u skladu sa dotičnim sporazumima, kao i sporazumom za hitnu pomoć u okviru instrumenta brzog finansiranja (RFI) u iznosu od 41,3 miliona PPP-a (SDR) 10. aprila, 2020. Ova pozicija na dan 31. decembra 2022. iznosi 41,3 miliona PPP-a (ili 51,75 miliona eura). Kamatne stope ovih sporazuma su vezane za kamatnu stopu prema tržišnim uslovima osnovne kamatne stope koju je odredio MMF, a koja je sama vezana za kamatnu stopu PPP-a. Kamatna stopa za 2022. se kreće od 1,050% do 3,916% godišnje (u 2021. godini sa 1,050% na 1,115% godišnje).

CBK deluje kao depozitna institucija (banka) za Vladu Kosova. U cilju upravljanja aktivnostima koje proizilaze iz sporazuma sa MMF-om, CBK i Vlada Kosova su potpisale sporazum o razumevanju za svaki sporazum na čekanju o postupcima za traženje, prijem, usluge i ponovnu kupovinu sredstava od MMF-a prema uslovima sporazuma na čekanju (Stand –By Arrangement “SBA”). Zasnvano na ovom sporazumu, CBK povlači PPP od MMF-a u ime Vlade i kreditira ova sredstva na račun Vlade.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

12. Imovina i oprema

Imovina i oprema se sastoji od sledećeg:

	Ulaganja u zakupljene objekte	Oprema	Računari	Vozila	Sredstva u izgradnji	Ukupno
Rashodi						
1 januara 2021.	5,795	2,664	2,408	389	5	11,261
Nabavka	313	1	6	-	-	320
Transfer od/u	5	-	-	-	(5)	-
Transfer od/u (ispravka)	-	-	-	-	-	-
Stavljanje van upotrebe	-	(171)	(610)	-	-	(781)
31. decembra 2021.	6,113	2,494	1,804	389	-	10,800
1 januara 2022.						
Nabavka	-	36	107	-	4	147
Transfer od/u	-	-	-	-	-	-
Transfer od/u (ispravka)	-	-	-	-	-	-
Stavljanje van upotrebe	-	(2)	(1)	-	-	(3)
31. decembra 2022.	6,113	2,528	1,910	389	4	10,944
Amortizacija						
1 januara 2021.	1,689	2,240	2,106	338	-	6,373
Godišnja amortizacija	299	158	175	14	-	646
Transfer od/u (ispravka)	-	-	-	-	-	-
Stavljanje van upotrebe	-	(171)	(610)	-	-	(781)
31. decembra 2021.	1,988	2,227	1,671	352	-	6,238
1 januara 2022.						
Godišnja amortizacija	310	117	67	14	-	508
Transfer od/u (ispravka)	-	-	-	-	-	-
Stavljanje van upotrebe	-	-	(1)	-	-	(1)
31. decembra 2022.	2,298	2,344	1,737	366	-	6,745
Noseće vrednosti						
1 januara 2021.	4,106	424	302	51	5	4,888
31. decembra 2021.	4,125	267	133	37	-	4,562
31. decembra 2022.	3,815	184	173	23	4	4,199

Nema blokiranih sredstava kao kolaterala do 31. decembra 2022. (31. decembra 2021: nema). U skladu sa Zakonom o CBK-u, Centralna banka će, za obavljanje službene delatnosti, koristiti i upravljati imovinom i objektima, uključujući pokretnu i nepokretnu imovinu, koja se nalazi u ulici Garibaldi 33, Priština.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

13. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se sastoji od sledećeg:

	Softver	Softver u razvoju	Ukupno
Rashodi			
Stanje 1. januara 2021.	4,658	31	4,689
Korekcija za prošlu godinu	-	(20)	(20)
Stanje 1. januara 2021. (ponovo predstavljeno)	4,658	11	4,669
Nabavka	43	-	43
Transfer od/u	11	(11)	-
Transfer od/u (ispravka)	-	-	-
Stavljanje van upotrebe	(1,548)	-	(1,548)
Stanje 31. decembra 2021.	3,164	-	3,164
Stanje 1. januara 2022.	3,164	-	3,164
Nabavka	22	-	22
Transfer od/u	-	-	-
Transfer od/u (ispravka)	-	-	-
Stavljanje van upotrebe	-	-	-
Stanje 31. decembra 2022.	3,186	-	3,186
Amortizacija			
Stanje 1. januara 2021.	2,989	-	2,989
Amortizacija za godinu	382	-	382
Stavljanje van upotrebe	(1,548)	-	(1,548)
Stanje 31. decembra 2021.	1,823	-	1,823
Stanje 1. januara 2022.	1,823	-	1,823
Amortizacija za godinu	321	-	321
Stavljanje van upotrebe	-	-	-
Stanje 31. decembra 2022.	2,144	-	2,144
Preneti iznosi			
Stanje 1. januara 2021	1,669	31	1,700
Stanje 31. decembra 2021.	1,341	-	1,341
Stanje 31. decembra 2022.	1,042	-	1,042

Tokom godine koja se završila 31. decembra 2021. godine, CBK je otpisao amortizovanu nematerijalnu imovinu koja nije u upotrebi na osnovu Odluke Izvršnog odbora br. 04/2021.

14. Ostala sredstva

Ostala sredstva se sastoje od sledećeg

	2022	2021
Obračunati (akrualni) prihodi od naknada	2,519	2,047
Potraživanja i pretplate, plaćanja u procesu	190	140
Ukupno	2,709	2,187

Obračunati (akrualni) prihodi od naknada predstavljaju naknade za obnovu licence i druge naknade za lokalne finansijske institucije obračunate za poslednje tromesečje.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

15. Obaveze prema komercijalnim bankama u zemlji

Prema Pravilu XVII CBK-a o bankarskom nadzoru, komercijalne banke koje posluju na Kosovu su obavezne da održavaju rezerve likvidnosti u iznosu od 10% kvalifikovanih depozita svojih klijenata. Najmanje polovina ove rezerve mora da se drži na računu CBK-a.

Obaveze prema bankama u zemlji

	2022.	2021.
ProCredit Bank Kosovo	37,351	36,713
Raiffeisen Bank Kosovo	55,952	50,313
NLB Priština	36,177	35,149
Banka Ekonomike	16,076	13,983
Banka për Biznes	16,965	13,555
Banka Kombëtare Tregtare	26,237	21,139
Turska ekonomska banka (TEB)	31,234	27,763
Komercijalna Banka - filijala u Mitrovici	4,937	5,039
Turkiye is Bankasi a.s.	4,188	3,250
T.C. Ziraat Bankasi A.S. - filijala na Kosovu	2,686	2,521
Banka Credins Kosovo	962	440
PriBank d. d.	123	-
Banka Kreditore e Prishtinës	-	-
Ukupna minimalna zahtevana rezerva	232,888	209,865
Dodatni iznos o zahtevanoj rezervi		
ProCredit Bank Kosovo	42,726	32,074
Raiffeisen Bank Kosovo	15,593	31,007
NLB Priština	60,194	51,193
Banka Ekonomike	79,147	64,559
Banka për Biznes	34,924	47,980
Banka Kombëtare Tregtare	46,876	65,527
Turska ekonomska banka (TEB)	35,493	57,410
Komercijalna Banka - filijala u Mitrovici	4,930	5,051
Turkiye is Bankasi a.s.	18,213	17,120
T.C. Ziraat Bankasi A.S. - filijala na Kosovu	7,908	4,613
Banka Credins Kosovo	4,328	2,687
PriBank d. d.	11,030	-
Banka Kreditore e Prishtinës	31	13
Ukupni dodatak na tekućim računima	361,393	379,234
Ukupni iznos na tekućim računima	594,281	589,099

Kamatna stopa primenjena na dan 31. decembra 2022. je 0%, do 8. avgusta 2022. bila je -0,70% (-0,70% za 31. decembar 2021) za depozite iznad ponovno postavljene vrednosti. Zahtevana rezerva se obračunava po pravilu zahtevane rezerve.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

16. Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om

	2022.	2021.
Račun MMF-a br. 1	265	262
Račun MMF-a br. 2	6	6
Račun MMF-a hartija od vrednosti	129,831	140,483
PPP MMF-a - raspodela	168,563	166,487
Obračunata kamata (akrualna)	1,201	145
Ukupne obaveze prema MMF-u	299,866	307,383

Obaveze prema Vladi

MMF - deo plaćene kvote od strane Vlade	18,870	18,470
Ukupne obaveze prema Vladi	18,870	18,470
Ukupno	318,736	325,853

Gore navedene vrednosti se odnose na prijem Kosova u MMF-u u junu 2009.

Računi br. 1 i br. 2 su računi MMF-a u CBK-u, koji su otvoreni prema zahtevima zasnovanim na pravilima i propisima MMF-a.

Račun hartija od vrednosti MMF-a predstavlja vrstu priznanice o dugu koju Vlada Kosova mora da plati, na zahtev MMF-a. Ovaj iznos predstavlja obavezu CBK-a prema MMF-u i odgovara odgovarajućem zahtevu CBK-a prema Vladi Kosova .

Deo kvote koju Vlada Kosova plaća MMF-u predstavlja iznos koji je Vlada Kosova platila MMF-u na ime kvote MMF-a.

Raspodela (izdavanje) PPP-a predstavlja raspodelu (izdavanje) DVT-a od strane MMF-a državama članicama MMF-a, čije je izdavanje odobrio Odbor guvernera MMF-a 28. avgusta 2009. i 9. septembra 2009. godine. Kao i raspodelu (izdavanje/alokaciju) u 2021. (kako je definisao MMF) u iznosu od 79.168.385 PPP-a (SDR) koju je odobrio Odbor guvernera MMF-a 2. avgusta 2021. godine i sa datom stupanja na snagu 23. avgusta 2021. godine. Kao rezultat, ova stavka je u ime Republike Kosovo povećana za dotičnu vrednost od datuma stupanja na snagu transakcije.

Raspodela PPP-a i plaćenog dela kvote su kamate koje sadrže prosečne godišnje kamatne stope u rasponu od 0,050% do 2,916% za 2022. godinu (2021: 0,050% do 0,115% godišnje).

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

17. Obaveze prema vladinim institucijama

Obaveze prema vladinim institucijama uključuju sledeće tekuće račune:

Tekući računi	2022.	2021.
Trezor - Ministarstvo finansija	419,665	423,322
Kosovska agencija za privatizaciju	165,854	184,737
Privremene administrativne institucije	265	303
Ukupno	585,784	608,362

Efektivna godišnja kamatna stopa za tekuće račune za godinu završenu 31. decembra 2021. je nula (za godinu završenu 31. decembra 2020: nula).

18. Obaveze prema javnim i komercijalnim institucijama

Tekući računi	2022.	2021.
Osiguravajuća društva	4,762	4,811
Druge javne institucije	126,373	72,579
Licencirani penzijski fondovi	-	-
Ostalo	2	2
Ukupno	131,137	77,392

Efektivna kamatna stopa za tekuće račune na dan 31.12.2022. i 2021. godine je nula.

19. Obaveze od zaduživanja

	2022.	2021.
Stanje 1. januara	2,139	2,154
Izmirenja za zaduživanja (rate)	(230)	(110)
Uređenja valutne razmene	29	95
Stanje 31. decembra	1,938	2,139

Gore navedeni iznosi predstavljaju zaduživanje od Svetske banke. Banka je iskoristila mogućnost zaduživanja uz povoljne uslove (niska kamatna stopa i period neplaćanja glavnice od oko 10 godina). Otplata kamata je počela od početka isplate 2014. godine, ali je otplata glavnice počela od oktobra 2021. Rok dospeća je 15. april 2031. Kredit se uglavnom odnosi na projekat razvoja plaćanja u okviru zemlji, omogućavajući njihovu obradu u realnom vremenu, kao i projekat za centar za kontinuitet rada. Oba ova projekta su već završena. Promene se odnose na kretanja kursa Euro/PPP na datum izveštavanja.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022

(u hiljadama eura, osim ako nije drugačije navedeno)

20. Ostale domaće obaveze

	2022.	2021.
Kastodi račun	756	756
Odloženi prihodi od grantova	138	197
Ostali odloženi prihodi	13	15
Rezervisanja / provizije za moguće obaveze	327	261
Razni kreditori	527	574
Dugoročne dobiti zaposlenih	683	615
	2,444	2,418

Na dan 31. decembra 2022. godine u okviru kastodi računa nalazi se iznos od 756 hiljada evra, koji se odnosi na tekući račun Kosovskog osiguravajućeg društva, koje je likvidirano u aprilu 2010. godine. Prema navedenom procesu, ovaj iznos je ostao kao briga o računu i 31. decembra 2022. i 2021. godine, stanje je objavljeno iznad.

Kretanja rezervisanja/provizija za potencijalne obaveze tokom godine su sledeća:

	2022.	2021.
Računovodstvena vrednost 1. januara	261	242
Troškovi rezervisanja za moguće obaveze (napomena 28)	66	20
Smanjenje rezervisanja tokom godine	-	(1)
	327	261

Kretanja u prihodima od grantova su sledeća:

	Ministarstvo finansija	Svetska banka	Evropska centralna banka	Ukupno
Odloženi prihodi od grantova 1. januara 2021.	78	217	-	295
Primljeni grantovi tokom godine	-	-	28	28
Grantovi priznati kao prihodi za godinu (napomena: 25)	(60)	(38)	(28)	(126)
Odloženi prihodi od grantova 31. decembra 2021.	18	179	-	197
Odloženi prihodi od grantova 1. januara 2022.	18	179	-	197
Primljeni grantovi tokom godine	-	-	8	8
Grantovi priznati kao prihodi za godinu (napomena: 25)	(18)	(41)	(8)	(67)
Odloženi prihodi od grantova 31. decembra 2022.	-	138	-	138

Grant Ministarstva finansija je bio njihov projekat za razvoj aplikacije za depozit Vlade Kosova, nakon što je projekat završen, dali su nam aplikaciju kao grant. Svetski grant CBK-a je bio za primenu terenskog nadzora, a grant ECB-a je regionalni projekat za obuku centralnog regionalnog CBK-a, a CBK je takođe bila deo ovog programa.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

21. Ovlašćeni kapital

Ovlašćeni kapital CBK-a, 31. decembra 2021. i 2022. godine je 30,000 evra prema Zakonu br. 03/L-209, usvojenog 22. jula 2010. godine
CBK podnosi izveštaj direktno Skupštini Kosova. Kapital CBK-a ne podleže nikakvim obavezama.

21a. Rezervni fond i rezerva revalorizacije

Rezervni fond i rezerva revalorizacije su regulisani članom 54. Zakona br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosovo. Dobit svake finansijske godine se raspoređuje kako je opisano u Napomeni 4 (f) Upravljanje kapitalom, u skladu sa članom 54, 55 i 56 ovog zakona.

22. Neto prihodi od kamate

Neto prihodi od kamata sastoje se od sledećeg:

	2022.	2021.
Prihodi od kamate		
Prihodi od depozita	393	3
Od trezorskih zapisa	4,628	2,976
Od računa sa MMF-om	2,756	50
Od negativnih stopa na depozite	797	1,113
	8,574	4,142
Rashodi od kamate		
Na računima nebankarskih subjekata (MMF)	2,079	56
Negativne stope prema nostro računima kod korespondentnih banaka	569	1,341
Na oročene depozite	-	80
Od zaduživanja	20	16
	2,668	1,493
Neto prihodi od kamate	5,906	2,649

CBK je do 27. jula 2022. godine platio negativne stope na stanja nostro tekućih računa kod korespondentnih banaka (prema određenim limitima koje su one odredile). Do 8. avgusta 2022. godine CBK je obračunao i opteretio negativnu kamatu od -0,70% za komercijalne banke za depozite iznad obavezne rezerve, kamatna stopa primenjena na dan 31. decembra 2022. godine je 0% (-0,70% za 31. decembar 2021.). Od 27. jula (pozivajući se na odluku ECB-a o promeni bazne kamatne stope od 27. jula 2022. godine, 14. septembra, 2. novembra i 21. decembra 2022. godine), CBK je ostvario prihod od kamata na nostro tekuće račune. Kao rezultat toga, Centralna banka od 1. januara 2023. godine primenjuje pozitivnu stopu na sve deponente Centralne banke, dok se ista stopa primenjuje na poslovne banke do iznosa obavezne rezerve.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

23. Neto prihodi od naknada i provizija

Neto prihode od naknada i provizija čine sledeći:

	2022.	2021.
Prihodi od naknada		
Od depozita novca	1,352	1,190
Od stranih ulaznih transfera	87	87
Od stranih izlaznih transfera	445	366
Od međubankarskog kliring sistema	1,686	1,564
Od sistema kreditnog registra	172	162
Ostale naknade	18	19
	3,760	3,388
Rashodi od naknada		
Za transport novca	873	536
Za transakcije sa korespondentnim bankama	51	41
	924	577
Neto prihodi od naknada i provizija	2,836	2,811

Ova grupa prihoda proizilazi od usluga pružanih prema klijentima banke, za plaćanja, depozite, za platformu kreditnog registra, kao i za održavanje računa i stavki u čuvanju.

24. Prihodi od regulatorne aktivnosti

Prihodi od regulativne aktivnosti, uglavnom obuhvataju naknade uspostavljane prema finansijskim institucijama na Kosovu, kao i deo izdavanja ili obnavljanja licenci, isto tako i ostale primenjive naknade koje se odnose na njihove aktivnosti i za koje aktivnosti CBK-a imaju pravnu nadležnost za regulisanje.

	2022.	2021.
Naknada uspostavljena za komercijalne banke	4,574	4,133
Naknada uspostavljena za osiguravajuća društva	2,028	1,818
Naknada od nebankarskih finansijskih institucija	323	355
Naknada od obnavljanja penzija	29	29
Ukupno	6,954	6,335

25. Prihodi od grantova

Prihodi od grantova čine sledeće:

	2022.	2021.
Trezor – Ministarstvo finansija (Aplikacija za DepoX)	18	60
Svetska Banka	41	38
Evropska centralna banka	8	28
Ukupno	67	126

26. Ostali operativni prihodi

	2022.	2021.
Ostali prihodi	13	22
Ukupno	13	22

Ostali (neredovni) prihoda su prihodi koji kao takvi se ne nadovezuju sa redovnim aktivnostima ili na bilo koju drugu specifičnu stavku prikazanu kao posebnu u okviru ostalih finansijskih stavki.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

27. Troškovi osoblja

Troškove osoblja čini sledeće:

	2022.	2021.
Primanja zaposlenih		
Plate	4,007	3,924
Penzijski doprinosi	628	628
Troškovi zdravstvenog osiguranja	288	282
	4,923	4,834
Troškovi ostalog osoblja		
Obuke osoblja	84	9
Troškovi Odbora Centralne Banke	108	51
Ostalo	12	14
	204	74
Ukupno	5,127	4,908

Prosečan broj zaposlenih koji su aktivno uticali na iskazane troškove za 2022. godinu je 232 (ovaj prosek u 2021. godini je bio 233).

28. Opšti i administrativni troškovi

Opšte i administrativne troškove čini sledeće:

	2022.	2021.
Troškovi osiguranja	582	486
Održavanje softverskih programa	410	361
Troškovi bezbednosti i obezbeđenja	112	112
Održavanje i popravke	110	91
Putovanja i prevoz	101	15
Komunalne usluge	89	83
Troškovi od provizija (Napomena 20)	65	20
Troškovi za kafu	45	44
Ostalo	44	50
Članstva u profesionalnim udruženjima**	37	31
Troškova komuniciranja (telefon, teleks, i internet)	33	32
Troškovi reprezentacije *	31	19
Operativni troškovi vozila	20	17
Troškovi publikacije i literature	20	10
Tehnička- profesionalna pomoć i ostale spoljne usluge	15	12
Potrošni materijal za računare i drugi srodni artikli	15	5
Troškovi revizije i konsultacije	12	10
Potrošni materijal za opremu	7	8
Ostali troškovi reprezentacije*	5	7
Materijal za kancelariju	4	7
Ukupno	1,757	1,420

* Ostali troškovi reprezentacije sastoje se od: konferencija i sličnih aktivnosti, programa finansijskog obrazovanja, poklona za decu na kraju godine, ceremonija i poklona za penzionisano osoblje, poklona za 8. mart i slično.

** Članstva u profesionalnim udruženjima su uglavnom članstva u udruženjima međunarodnog nivoa regulatora nadzora osiguranja, nadgledanja penzija, kreditnog registra za internu reviziju, kao i standarde finansijskog izveštavanja.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

29. Nerealizovani neto dobitak/gubitak od fluktuacije deviznih kurseva i ECL

Neto nerealizovani dobitak od deviznog kursa iznosi 542 hiljade evra za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine (dok je 2021: nerealizovani dobitak od 536 hiljada) i predstavlja nerealizovanu dobit u odnosu na razlike koje proizilaze iz deviznih revalorizacija od konverzije sredstava (imovine) i obaveza USD i SDR-a u evrima, ekvivalentne vrednosti prikazane u knjigama CBK-a.

U okviru valuta koje nisu u evrima, imamo sledeće relevantne pozicije:

Napomena:	30. decembar 2022.		
		Sredstva	Obaveze
10	USD	10,463	-
11,16	(SDR)	250,939	254,984

	31. decembar 2021.		
		Sredstva	Obaveze
10	USD	10,370	-
11,16	(SDR)	261,538	264,931

Efekat varijacije deviznog kursa proizilazi iz:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
od USD	574	706
od SDR	(32)	(170)
	542	536

Dobit/gubitak od promene „deviznog kursa“ je privremena ne-operativna pozicija izvedena iz stavki u stranoj valuti (USD i SDR objavljeni gore), koji se na datum izveštavanja moraju prijaviti u evrima u njihovim ekvivalentima prema deviznom kursu datuma izveštavanja. Sa promenom kursa takođe postoji razlika (bilo da je to dobitak ili gubitak), koji kao takav izjednačava finansijske stavke - ekvivalentne vrednosti, ali koje nisu stvarne realizacije.

Ovaj efekat u 2022. godini je bio pozitivan i povećao je „**ukupni sveobuhvatni prihod za godinu**“. Ako izuzmemo ovaj efekat (odnosno sume od 542 hiljade dobiti u 2022. godini i 536 hiljada evra kao nerealizovani dobitak u 2021. godini), kao i neto efekat za korekciju vrednosti finansijskih instrumenata, onda je poslovni finansijski rezultat za 2022. godinu oko **8.063 hiljade evra**, a za 2021. godinu oko **4.587 hiljada evra**.

Aktivne pozicije u USD-u (američkim dolarima) i SDR-u su prikazane u Napomeni 4 (d), dok su pozicija u SDR - Posebna prava povlačenja navedena u napomenama 11 i 16.

Nerealizovani dobitak/gubitak	2022.	2021.
Sa devizne pozicije	542	536
Iz pozicije finansijskih instrumenata (Napomena 4)	(53)	993
Ukupni revalorizacioni dobitak/gubitak	489	1,529

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

30. Novac i njegovi ekvivalenti

Novac i njegove ekvivalente čine sledeće:

	Napomena	2022.	2021.
Gotovina	7	409,426	537,818
Tekući računi kod nerezidentnih banaka	8	206,400	151,912
Depoziti kod nerezidentnih banaka sa rokom dospeća do tri meseca	10	24,798	14,059
Ukupno		640,624	703,789

Novac i njegovi ekvivalenti se drže u cilju ispunjavanja obaveza likvidnosti, uglavnom kratkoročnih. Investicija se kvalifikuje kao ekvivalent gotovine kada ima kratak rok dospeća, tri meseca ili manje, od dana nabavke.

31. Ugovorene i potencijalne obaveze

Pravni slučajevi

CBK ima nekoliko otvorenih sudskih procesa protiv nje na dan izveštavanja o ovim finansijskim izveštajima. Mišljenje je rukovodstva da krajnji ishod ovih sudskih sporova neće materijalno uticati na finansijske izveštaje CBK-a na godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine. CBK je procenila i prikazala rezervisanje kao stavka kod ostalih obaveza.

Potencijalne (buduće) obaveze

Potencijalne obaveze čine:

	2022.	2021.
Ugovori o uslugama	-	-
Ugovor o renoviranju i popravkama u objektu	213	-
Ugovor o opremi	498	-
Zahtevi u toku	144	-
Ukupno	855	-

U 2009. godini, Kosovo je postalo članica organizacija grupe Svetske banke – Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD), Međunarodno udruženje za razvoj (IDA) i Multilateralna agencija za garantovanje investicija (MIGA). U vezi sa ovim članstvom, CBK deluje kao depozitni organ. To je u skladu sa Zakonom br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosovo i Zakonom br. 03-L-152 o učlanjenju Republike Kosovo u Međunarodnom monetarnom fondu i Organizacijama grupe Svetske banke.

U junu 2009. godine, Vlada Kosova je izdala menice za isplate u vezi članstva u gore navedenim agencijama Svetske banke, na njihov zahtev i prema uputstvima za plaćanje. Ukupno stanje na dan 31. decembar 2022. godine bilo je 718 hiljada, a u 2021. godini iznos ovih menica je bio 645 hiljada evra.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

32. Transakcije sa povezanim stranama

Povezane strane čine glavno rukovodstvo i Odbor Centralne Banke. Njihove kompenzacije su sledeće:

	2022.	2021.
Kompenzacija za članove Odbora CBK-a	82	46
Kompenzacija za Revizorsku komisiju	10	-
Kompenzacije za više rukovodstvo	153	158
Ukupno	245	204

33. Naknadni događaji

Od 29. marta 2023. godine, Odbor CBK-a, na osnovu člana 46. Zakona o CBK-u, dobija ovlašćenja Izvršnog odbora u skladu sa odredbama ovog člana. Do dana sastavljanja ovih finansijskih izveštaja nije izabran nijedan član Izvršnog odbora.

Što se tiče kamatne stope, ECB nastavlja da menja stopu (povećanje) 8. februara 2023. godine na 2,50%, 22. marta 2023. godine na 3,00% i 10. maja 2023. godine na 3,25%. Kao rezultat toga, prihod od kamata je povećan tokom ovog perioda u 2023. godini.

Osim kao što je gore navedeno, nisu se desili materijalni događaji nakon datuma pripremanja finansijskih izveštaja koji bi zahtevali ispravke finansijskih izveštaja, niti događaji koji bi zahtevali dodatna pojašnjenja u finansijskim izveštajima.